

Bryssel 14.3.2018
COM(2018) 250 final

**KOMISSION TIEDONANTO EUROOPAN PARLAMENTILLE, EUROOPPA-
NEUVOSTOLLE JA NEUVOSTOLLE**

Euroopan muuttoliikeagendaa koskeva edistymiskertomus

1. JOHDANTO

Euroopan muuttoliikeagenda muodostaa edelleen kattavan kehyksen EU:n muuttoliiketyölle. Toimintoja jatketaan kaikissa agendan toimintaloikoissa, mutta muuttoliikkeen haasteellisuus ja paine pysyvät erittäin suurina, kun otetaan huomioon geopoliittinen epävakaus ja pitkän aikavälin väestörakenteelliset ja sosioekonomiset suuntaukset Euroopan lähialueilla ja niiden ulkopuolella.

Tässä kertomuksessa esitetään yleiskatsaus komission edellisen, marraskuussa 2017 julkaistun kertomuksen jälkeen¹ tapahtuneesta edistymisestä ja kehityksestä kaikissa toimintaloikoissa, mukaan lukien lasten suojele². Siinä myös kartoitetaan edistystä komission etenemissuunnitelmassa, jonka tavoitteena on päästä kesäkuuhun 2018 mennessä sopimukseen kattavasta muuttoliikepaketista, joka esiteltiin EU-johtajien huippukokoukselle joulukuussa 2017³. Tässä kertomuksessa havainnollistetaan työn kokonaisvaltaista luonnetta ja tarvetta jatkaa EU:n ponnisteluja voimakkaasti kaikilla osa-alueilla.

Lopuksi tässä kertomuksessa määritellään konkreettisia avainhankkeita, joilla varmistetaan muuttoliikettä koskevien EU:n toimien jatkuva tehokkuus. Erityisesti tarvitaan lisää taloudellisia investointeja yhdessä jäsenvaltioilta ja EU:lta tukemaan muuttoliikkeen ulkoiseen ulottuvuuteen kohdistettuja EU:n toimia.

2. TILANNE TÄRKEIMMILLÄ MUUTTOREITEILLÄ

Vuonna 2017 muuttoliike muuttui vakaammaksi, mutta tilanne pysyi kuitenkin haasteellisena. Vuonna 2017 laittomien rajanylitysten määrä oli lähes 205 000, ja saapumisia oli kaikkiaan 28 prosenttia vähemmän kuin vuonna 2014 eli vuotta ennen kriisiä⁴. Tilanne on kuitenkin epävakaa, ja vuonna 2018 kaikilla muuttoreiteillä jatketaan työtä laskevan suuntauksen ylläpitämiseksi. Samalla muuttoliikkeen jäsenvaltioille aiheuttamat paineet ovat vähentyneet, mutta pysyneet kuitenkin korkeina. Vuonna 2017 EU:ssa jätettiin 685 000 turvapaikkahakemusta (43 % vähemmän kuin vuonna 2016), joista 160 000 oli alaikäisten jättämiä⁵, ja jäsenvaltiot tekivät lähes miljoona ensimmäisen käsittelyasteen turvapaikkapäätöstä⁶.

¹ COM(2017) 669 final, 15.11.2017.

² COM(2017) 211 final, 12.4.2017. Komission verkkosivuilla <https://ec.europa.eu/info/strategy/justice-and-fundamental-rights> on säännöllisesti päivittämä yleiskatsaus edistymisestä tiedonannon Lasten suojele muuttoliikkeen yhteydessä esitettyjen toimien täytäntöönpanossa.

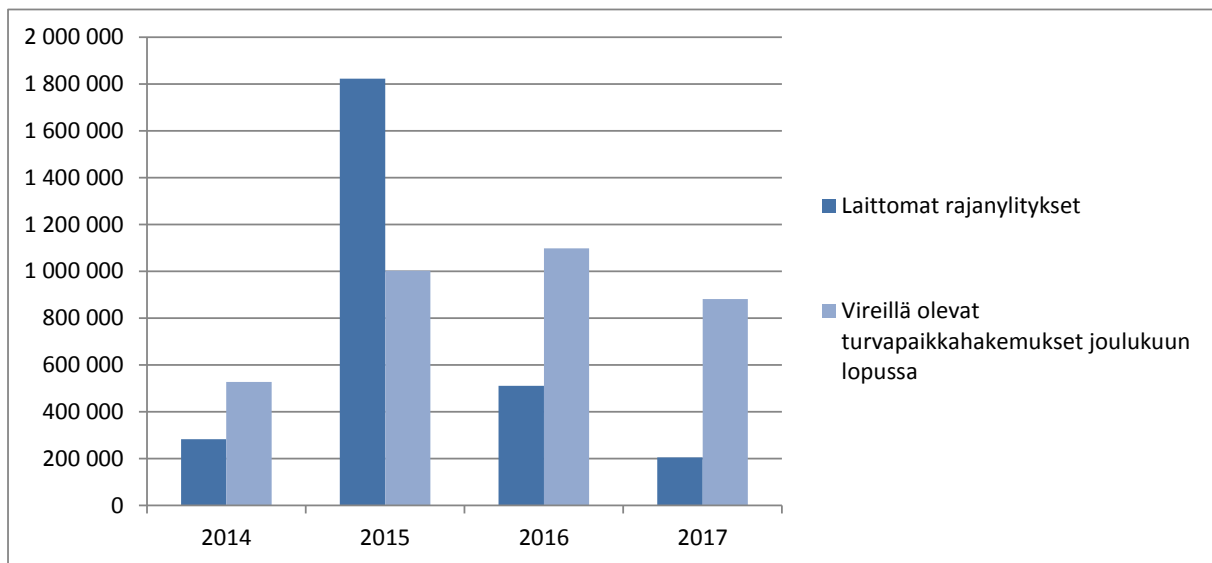
³ COM(2017) 820 final, 7.12.2017.

⁴ Euroopan raja- ja merivartiostalon toimittamat tiedot.

⁵ Yhdistyneiden kansakuntien lastenrahaston, UNICEFin toimittamat tiedot.

⁶ Euroopan turvapaikka-asioiden tukiviraston toimittamat tiedot.

EU:n ulkorajoilla havaitut laittomat rajanylitykset ja vireillä olevat turvapaikkahakemukset vuoden lopussa koko 28 jäsenvaltion EU:ssa vuosina 2014–2017

Lähde: havaitut laittomat rajanylitykset: Euroopan raja- ja merivartiovirasto; vireillä olevat turvapaikkahakemukset: Eurostat.
Huom. vuonna 2017 vireillä olleita turvapaikkahakemuksia koskeissa tiedoissa ei ole mukana Espanjaa ja Kyprosta, koska niiden tiedot puuttuvat.

Itäisen Välimeren reitti

Itäisen Välimeren reitillä muuttoliikkeen suuntaus on jatkunut samanlaisena maaliskuussa 2016 annetun EU:n ja Turkin julkilausuman jälkeen. Koko vuoden 2017 aikana itäisen Välimeren reitiltä saapui 42 319 muuttajaa, kun vuonna 2016 määrä oli 182 227 henkilöä.⁷ **Kreikan saarilla** oli 6. maaliskuuta 2018 mennessä rekisteröity 3 126 saapumista, kun määrä vuonna 2017 oli samalla aikavälillä 2 689⁸. Saapuvien muuttajien yleisimpien kansallisuuksien suhteelliset osuudet ovat muuttuneet hiukan. Vuonna 2017 kolme yleisintä muuttajaryhmää olivat syyrialaiset (40 %), irakilaiset (19 %) ja afganistanilaiset (11 %). Tässä mennessä vuonna 2018 osuudet ovat hiukan muuttuneet siten, että syyrialaisia on 32 prosenttia, irakilaisia 27 prosenttia ja afganistanilaisia 13 prosenttia.

Ylitykset Turkista Italiaan, Kyprokseen, Bulgariaan ja Romaniaan ovat olleet erittäin vähäisiä viime aikoina, mutta laittomia ylityksiä Turkista **maarajan kautta Kreikkaan** on ollut enemmän kuin edellisinä vuosina. Nämä ylitykset kasvoivat lähes 80 prosenttia vuodesta 2016 vuoteen 2017, jolloin niitä oli yli 5 500. Vuonna 2018 laittomia ylityksiä on 4–5. maaliskuuta mennessä havaittu 838, kun vuonna 2017 havaintoja oli samalla aikavälillä 291. On huomattava, että suurin osa näistä ylityksistä koskee Turkin kansalaisia, joiden osuus tämän vuoden aikana on ollut yli 50 prosenttia.

Länsi-Balkanin reitti

Länsi-Balkanin reitin tilanne oli suhteellisen vakaa vuonna 2017, ja suuntaus on jatkunut myös vuonna 2018. Rajavalvonnan tehostuminen sekä EU:n jäsenvaltioiden, EU:n virastojen ja Länsi-Balkanin maiden yhdenmukaistettu yhteistyö tekee laittomasta kauttakulusta Länsi-Balkanin reitillä edelleen vaikeampaa. Valvonnan vahvistaminen tärkeimmillä muuttoreiteillä

⁷ Euroopan raja- ja merivartioviraston toimittamat tiedot.

⁸ Kreikan poliisin toimittamat tiedot.

voi tosin houkutella vaihtamaan reittejä tai kohdemaita. Se voi myös johtaa salakuljetusverkostojen mukautumiseen ja uusien toimintatapojen käyttöönottoon. Nämä sisältävät toimintatapoja, joilla salakuljettajat pyrkivät säilyttämään voittomarginaalinsa mutta jotka saattavat muuttajat entistä suurempaan vaaraan. Tämä tilanne edellyttää jatkuvia toimia kehityksen valvomiseksi ja salakuljettajien vastaisen yhteistyön tekemiseksi.

Suurin osa EU:n ulkorajoilla havaituista laittomista rajanylityksistä tapahtui Serbian vastaisilla rajoilla. On myös merkkejä siitä, että Albanian, Montenegron ja Bosnia ja Hertsegovinan kautta on kehittymässä sivureitti Kroatiaan ja Sloveniaan. Jatkuva valvonta on ratkaisevan tärkeää myös siltä osin, että Länsi-Balkanin maiden kautta EU:hun pääsyä yrittävien Iranin kansalaisten määrä on kasvanut. Viime kuukausien aikana rekisteröityjen pääsy-yritysten määrän kasvu liittyy Serbian päätökseen myöntää viisumivapaus Iranin kansalaisille. Eniten yrityksiä päästä laittomasti EU:hun rekisteröitiin Belgradista lähteviltä lennoilta, joihin oli noustu väärennettyjä tai vilpillisesti hankittuja asiakirjoja käyttäen. Muuttoliikettä Länsi-Balkanin maista takaisin Kreikkaan on myös valvottava entistä tarkemmin, koska vuonna 2017 muuttoliike Albaniasta Kreikkaan kasvoi selvästi, vaikka määrät pysyivätkin kokonaisuutena vähäisinä.⁹

Keskisen Välimeren reitti

Komissio on keskittynyt vahvasti muuttovirtojen hallintaan keskisen Välimeren reitillä muuttoliikettä koskevan kumppanuuskehityksen¹⁰ ja Maltan julistuksen perusteella.¹¹ Suurin osa meritse Eurooppaan tulevista ihmisistä saapuu kuitenkin edelleen tämän reitin kautta, vaikka Libyasta lähtevien määrä on vähentynyt merkittävästi heinäkuun puolivälistä 2017 alkaen. Vuonna 2017 tätä reittiä käyttäen Italiaan saapui 119 369 henkilöä, mikä on 34 prosenttia vähemmän kuin vuonna 2016. Vuonna 2018 oli 6. maaliskuuhun mennessä rekisteröity 5 457 saapumista, mikä on noin 65 prosenttia vähemmän kuin samalla aikavälillä vuonna 2017 rekisteröidyt saapumiset. Tähän mennessä vuonna 2018 kyseistä reittiä pitkin saapuvien siirtolaisten osuuksissa on havaittavissa merkittävä muutos. Yleisimmät kansalaisuudet ovat eritrealaiset (24 %), tunisialaiset (20 %) ja nigerialaiset (6 %), kun vuonna 2017 saapui eniten nigerialaisia (15 %), guinealaisia (8 %) ja norsunluurannikkolaisia (8 %).

Lähdöt Tunisiasta Italiaan ovat edelleen lisääntyneet merkittävästi, ja toistaiseksi vuonna 2018 noin 20 prosenttia lähteneistä (kaikki kansallisuudet huomioituina) on ollut peräisin Tunisiasta.

Merellä aiheutuvien kuolemantapausten määrän laskusuuntaus on jatkunut vuodesta 2017 vuoteen 2018. EU:n operaatiot Italian rannikkovartioston tukemiseksi käynnistettiin 1. helmikuuta 2016, ja niissä on pelastettu jo yli 286 300 muuttajaa. Kansainvälinen siirtolaisuusjärjestö ilmoitti, että Libyan rannikkovartiosto pelasti yli 20 300 henkilöä Libyan aluevesiltä vuonna 2017 ja yli 2 000 henkilöä tammikuuhun 2018 mennessä Italian palautettua aluksia miehistökoulutuksesta. Reitti on kuitenkin pysynyt erittäin vaarallisena, sillä salakuljettajat ovat sopeuttaneet toimintaansa tavalla, joka asettaa muuttajat entistä suurempaan vaaraan. Vuonna 2017 merellä menehtyneiden ja kadonneiden määräksi

⁹ 25 %:n lisäys tammi-marraskuussa 2017 verrattuna samaan ajanjaksoon vuonna 2016 (lähde: Euroopan raja- ja merivartiovirasto).

¹⁰ COM(2016) 385 final, 7.6.2016.

¹¹ <http://www.consilium.europa.eu/en/press/press-releases/2017/01/03-malta-declaration/>

arvioitiin 2 853, joka on 38 prosenttia vähemmän kuin vuonna 2016¹². Etsintä- ja pelastustoimia on tehty Nigerissä myös aavikolla. Vuonna 2017 pelastettiin yli 2 000 siirtolaista, joista 1 100 yhdessä Kansainvälisen siirtolaisuusjärjestön kanssa toteutetuissa etsintä- ja pelastustoimissa.

Läntisen Välimeren /Atlantin reitti

Läntisen Välimeren / Atlantin reittiä saapuvien määrä alkoi kasvaa kesäkuussa 2017, ja sama suuntaus jatkuu edelleen. Vuonna 2017 Espanjaan saapui tätä reittiä käyttäen 28 349 muuttajaa, mikä on yli kaksi kertaa enemmän kuin vuonna 2016. Tähän sisältyi lisääntyneet yritykset ylittää raja maitse Espanjan autonomisille erillisalueille Ceutaan ja Melillaan, ylitykset meriteitse Marokosta ja Algeriasta ja ylitykset ilmaitse Dakarin ja Casablancan lentokentiltä. Espanjaan saapuneiden kokonaismäärä (läntisen Välimeren reitin, Atlantin reitin sekä Ceutan ja Melillan kautta) vuonna 2018 tähän mennessä (4. maaliskuuta) on 3 804. Se on lähes 17 prosenttia enemmän kuin samalla aikavälillä vuonna 2017 (3 260).¹³ Tällä reitillä laittomia muuttajia on vuonna 2018 saapunut eniten Guineasta (17 %), Marokosta (17 %), Malista (15 %), Norsunluurannikolta (13 %) ja Gambiasta (7 %). Yleisimmät kansallisuudet vuonna 2017 olivat marokkolaiset (21 %), algerialaiset (18 %), norsunluurannikkolaiset (14 %), guinealaiset (13 %) ja gambialaiset (11 %).

3. EU:N TUKI MUUTTOLIIKKEEN HALLINTAAN

Itäisen Välimeren reitti – tuki Kreikalle ja Bulgarialle

Hotspot-lähestymistavalla on edelleen keskeinen asema EU:n tuessa jäsenvaltioille. Vastaanottopaikkoja ei ole riittävästi **Kreikan järjestelykeskuksissa**, vaikka olemassa olevan kapasiteetin osalta olot ovat parantuneet. Saarilla oli 8. maaliskuuta 12 926 siirtolaista (joista 10 020 järjestelykeskuksissa), mikä on huomattavasti enemmän kuin paikkoja on virallisesti tarjolla (alle 8 000). Toteutetuilla toimilla on pyritty lisäämään kapasiteettia ja varmistamaan, että majoitustilat on varustettu asianmukaisesti talvea varten. Moriassa on 60 uutta asuinyksikköä, joiden lisäkapasiteetti on 700 paikkaa. Olot Kosilla ja Lerosilla ovat kohentuneet. On edelleen suuri ongelma, että paikallisviranomaiset eivät tarjoa lisää paikkoja vastaanottoon ja maasta poistamisen odottamiseen. Kreikan viranomaisten olisi myös löydettävä välitön ratkaisu tarjotakseen saarillaan tulkausta kansallisen ohjelman puitteissa.

Yleisemmin ottaen saarilla ja mantereella on jatkuva puute riittävästä suojista ilman huoltajaa oleville alaikäisille. Kreikan viranomaisten pitäisi nopeuttaa prosessia, jossa EU:n rahoitustuen avulla perustetaan eri puolille Kreikkaa 2 000 ylimääräistä vastaanottopaikkaa ilman huoltajaa oleville alaikäisille. Lastensuojeluryhmiä on nimitetty ja ryhdytty kouluttamaan Kreikan kaikissa järjestelykeskuksissa. Tämä on osa laajempaa pyrkimystä asettaa huhtikuussa 2017 annetun komission tiedonannon mukaisesti lasten tarpeet etusijalle muuttoliikkeessä.

Kaikki nämä toimet edellyttävät Kreikan viranomaisilta jatkuvaa valvontaa, jotta saavutettaisiin konkreettisia ja kestäviä tuloksia.

¹² Lähde: kansainvälisen siirtolaisuusjärjestön kadonneita siirtolaisia koskeva Missing migrants -projekti (<https://missingmigrants.iom.int/region/mediterranean>).

¹³ Euroopan raja- ja merivartioviraston toimittamat tiedot. Tammi- ja helmikuun 2018 luvut kattavat saapumiset läntisen Välimeren reitin kautta meriteitse ja Atlantin reitin kautta.

Kreikasta on 7. maaliskuuta 2018 jälkeen **siirretty** 21 847 ihmistä, mukaan lukien 513 ilman huoltajaa olevaa alaikäistä. Kreikassa on vielä 149 hakijaa, jotka on hyväksytty siirtoon, mutta jotka ovat vielä siirtämättä, mukaan lukien 32 ilman huoltajaa olevaa alaikäistä.¹⁴

EU antaa edelleen **Kreikalle merkittävää taloudellista tukea**, jotta se voisi vastata muuttoliikkeeseen liittyviin haasteisiin. Vuoden 2015 alusta komissio on myöntänyt 393 miljoonaa euroa hätäapua, ja kansallisten ohjelmien puitteissa vuosille 2014–2020 on tarjolla vielä 561 miljoonaa euroa. Lisäksi hätätilanteen tukivälineestä¹⁵ on tähän mennessä myönnetty yli 440 miljoonaa euroa vuosina 2016–2017, ja 198 miljoonaa euroa on vielä käytettävissä vuonna 2018. Joulukuussa 2017 vuodelle 2018 laaditussa rahoitus suunnitelmassa määritellään välttämättömät rahoitustarpeet ja helpotetaan asteittaista siirtymistä hätärahoituksesta varoihin, jotka on osoitettu Kreikalle kansallisissa ohjelmissa.

EU on myöntänyt 24 miljoonan euron rahoitusosuuden tuetun vapaaehtoisen paluun ja uudelleenkotouttamisen ohjelmaan, jonka Kansainvälinen siirtolaisuusjärjestö on pannut täytäntöön, ja sillä autettiin 5 656 siirtolaista palaamaan kotimaahansa vuonna 2017. Heistä 1 683 palasi saarilta. Vuonna 2018 sillä on 1. maaliskuuta mennessä autettu 760 muuttajaa palaamaan kotiin. Heistä 242 palasi saarilta. EU tekee yhteistyötä YK:n pakolaisjärjestön kanssa ja rahoittaa mittavaa ohjelmaa, jolla tuetaan mantereen vastaanottokapasiteettia vuokrajärjestelyllä. Sen tavoitteena on pystyä majoittamaan 25 000 ihmistä mantereella vuoden 2018 puoliväliin mennessä sen lisäksi, että saarten vuokrajärjestelymajoituksessa on käytettävissä 2 000 paikkaa. Tätä järjestelyä on laajennettu tehokkaasti kattamaan lisätarpeet niiden syntyessä.

Oleellinen osa EU:n tuesta Kreikalle on myös **EU:n virastojen** tekemä työ. Euroopan turvapaikka-asioiden tukiviraston alaiset ryhmät tukevat Kreikan viranomaisia mahdollisesti kansainvälistä suojelua hakevien tunnistamisessa ja rekisteröimisessä ja antavat muuttajille keskeistä tietoa. Asiantuntijat antavat myös neuvoja kansallisuuden arvioinnista ja auttavat havaitsemaan mahdollisia asiakirjarikoksia. Erillinen 14 asiantuntijan ryhmä antaa myös erityistukea Kreikan turvapaikkapäätösten muutoksenhakuviranomaiselle poistaakseen pullonkauloja ja tehostaakseen päätöksentekoa. Vuoden 2018 erityisenä painopisteenä on tukea Kreikan viranomaisia vastaanoton valvontajärjestelmän kehittämisessä ja käyttöönotossa. Tukivirasto on sijoittanut (tilanne 7. maaliskuuta) Kreikkaan 72 kansallista asiantuntijaa, joiden tukena on 76 väliaikaista työntekijää ja 84 tulkkia.

Euroopan raja- ja merivartiovirasto on sijoittanut 801 asiantuntijaa Kreikan meri- ja maarajoille (tilanne 5. maaliskuuta 2018). Asiantuntijat tukevat viranomaisia hotspot-lähestymistavan täytäntöönpanossa, johon lukeutuvat siirtolaisten tunnistaminen, rekisteröinti ja sormenjälkien ottaminen, ulkorajojen tehokas valvonta, jäsenvaltiosta toiseen siirtymisien käsittely ja paluiden helpottaminen. Virasto rahoittaa myös 280 kreikkalaisen poliisin sijoittamisen. Syyskuusta 2016 lähtien useita Europolin asiantuntijaryhmiä on sijoitettu Kreikkaan tekemään ylemmän tason turvatarkastuksia. Kreikkaan on myös sijoitettu (tilanne 5. maaliskuuta 2018) yhteensä 19 Europolin vierailevaa virkamiestä ja kaksi Europolin työntekijää viiteen eri kohteeseen. Loppuvuodesta 2017 toteutetussa Europolin vierailevien virkamiesten käsitteen arvioinnissa¹⁶ todettiin, että *Europolin vierailevien virkamiesten*

¹⁴ Tämä koskee pääasiassa Irlantia (131) ja Saksaa (18). Lisäksi on vielä 20 hakijaa, joiden osalta Kreikan viranomaiset odottavat Saksan vastausta.

¹⁵ Neuvoston asetus (EU) 2016/369, annettu 15 päivänä maaliskuuta 2016, hätätilanteen tuen antamisesta unionin sisällä.

¹⁶ Europolin vierailevien virkamiesten käsitteen arvioinnin teki ryhmä, johon kuului Europolin, komission ja useiden jäsenvaltioiden edustajia (luonnollisesti Kreikka ja Italia sekä Bulgaria, Ranska, Saksa, Puola ja Alankomaat). Europolin

läsnäolo paikan päällä [...] on välttämätöntä tehokkaiden ylemmän tason turvatarkastusten tekemiseksi. Arvioinnissa annettiin myös joukko suosituksia järjestelyn tehostamiseksi ja kaikkien mahdollisuuksien hyödyntämiseksi.

EU antaa myös merkittävää taloudellista tukea **Bulgarialle** muuttoliikkeen ja rajaturvallisuuden hallintaan. Bulgarialle kansallisissa ohjelmissa osoitetut määrärahat ovat 97,1 miljoonaa euroa. Väliarvioinnin perusteella myönnettiin vielä 10,5 miljoonaa euroa sisäisen turvallisuuden rahaston ulkorajojen ja viisumipolitiikan rahoitusvälineestä. Tätä rahoitusta on täydennetty myöntämällä 172 miljoonaa euroa hätäapua vuoden 2015 alusta lähtien. Kansallisten ohjelmien täytäntöönpano edistyy tyydyttävällä tavalla, mutta hätäavun täytäntöönpanoa voitaisiin nopeuttaa. Euroopan raja- ja merivartiostoviraston henkilöstö alittaa vielä tarvittavan määrän, koska jäsenvaltiot eivät ole vielä osoittaneet sen käyttöön riittävästi asiantuntijoita (28. maaliskuuta 2018 asti vaje on 42 asiantuntijaa).

EU:n ja Turkin julkilausuma

EU:n ja Turkin julkilausuman täytäntöönpano tuottaa edelleen konkreettisia tuloksia laittomien ja vaarallisten ylitysten vähentämisessä ja henkien pelastamisessa Egeanmerellä, jota edesauttaa myös kansainvälisen suojelun tarpeessa olevien syyrialaisien uudelleensijoittaminen. Turkin rajavartiolaitos jatkoi partiointitoimia. Merellä menetettyjen ihmishenkien määrä on vähentynyt huomattavasti. Vuonna 2017 merillä katosi 62 henkilöä, kun vuonna 2016 lukema oli 434.¹⁷

EU:n ja Turkin julkilausuman täytäntöönpano on myös tukenut konkreettisesti Turkin syyrialaisia pakolaisia ja vastaanottavia yhteisöjä **Turkin-pakolaisavun koordinoituvälineen** kautta. Koordinoituväline on osoittautunut yhdeksi EU:n nopeimmista ja tehokkaimmista tukimekanismeista. Hankkeet suunniteltiin ja toteutettiin tiiviissä yhteistyössä Turkin viranomaisten kanssa.¹⁸ Kolmen miljardin euron koordinoituvälinettä koskevat työt aloitettiin ennätysajassa, ja sen kaikista määrärahoista oli tehty sopimukset vuoden 2017 loppuun mennessä. Kaikkien 72 hankkeen täytäntöönpano on käynnissä.¹⁹ Yli 1,85 miljardia euroa on jo maksettu. Koordinoituväline on ollut suuri menestys sekä osana EU:n ja Turkin strategian kokonaisvaltaista lähestymistapaa että ratkaisevan tuen tarjoamista pakolaisille käytännön tasolla, mikä kuvastaa hyvin EU:n, jäsenvaltioiden ja Turkin välistä kumppanuutta.

Koordinoituväline antaa hätätilanteiden sosiaalisen turvaverkon puitteissa kuukausittaiset rahansiirrot melkein 1,2 miljoonalle kaikkein haavoittuvaisimmassa asemassa olevalle pakolaiselle. Sen avulla on tuettu Turkin kielen opetusta 312 000 lapsen kohdalla ja oppimateriaalien tarjoamista 500 000 opiskelijalle. Rahoituksen avulla on myös turvattu perusterveydenhuollon lääkärisäkäynnit lähes 764 000 pakolaiselle ja rokotteet yli 217 000 vastasyntyneelle syyrialaiselle pakolaiselle (ks. liite 2).²⁰

hallintoneuvosto hyväksyi lopullisen arviointiraportin 13. joulukuuta 2017 ja päätti, että Europol laatii toimintasuunnitelman arvioissa annettujen suositusten täyttämiseksi.

¹⁷ Lähde: Kansainvälisen siirtolaisuusjärjestön kadonneita siirtolaisia koskeva Missing migrants -projekti (<https://missingmigrants.iom.int/region/mediterranean>).

¹⁸ Kaikki tiedot ovat saatavilla verkossa julkaistusta hanketaulukosta https://ec.europa.eu/neighbourhood-enlargement/sites/near/files/facility_table.pdf.

¹⁹ Yhden hankkeen varmennus puuttuu vielä.

²⁰ COM(2018) 91/3 final, 14.3.2018.

EU:n ja jäsenvaltioiden yhteisrahoitus on mahdollistanut kumppanuuteen perustuvan lähestymistavan koordinoitavalla hallinnossa. Sen ydin on komitea, jossa kaikki jäsenvaltiot osallistuvat päätöksentekoon ja jossa Turkki toimii neuvoa-antavassa asemassa. Tämä toimintatapa on osoittautunut erittäin tehokkaaksi, eikä se olisi mahdollista pelkällä EU:n rahoituksella. EU:n ja Turkin julkilausumassa todetaan, että ”kun nämä varat on käytetty lähes kokonaan” [...], ”EU vapauttaa ... 3 miljardin euron lisärahoituksen vuoden 2018 loppuun asti.”²¹ Tämän keskeisen työn jatkuminen edellyttää, että EU:n olisi nyt osoitettava seuraava 3 miljardin euron erä. Komissio antaakin tänään päätöksen asiasta.²² EU:n talousarviosta on rahoitettava myös muita ehdotuspyyntöjä (joista kiireellisimpiä ovat muut tässä kertomuksessa esitetyt muuttoliikkeeseen liittyvät tarpeet), mikä tarkoittaa, että EU:n talousarviosta maksettava enimmäisosuus on 1 miljardi euroa. Jäljelle jäävien 2 miljardin euron pitäisi jatkossakin tulla jäsenvaltioiden talousarvioista samoin perustein kuin ensimmäisessä erässä. Seuraavaan erään liittyvät ensimmäiset sopimukset pitäisi allekirjoittaa kesällä 2018, jotta välttyttäisiin mahdollisilta vajauksilta koordinoitavalla rahoituksessa.

Tärkeää on ollut myös komission ja EU:n virastojen työ, jolla pyritään vauhdittamaan turvapaikkahakemusten käsittelyä Kreikan turvapaikkavirastossa ja muutoksenhakukomiteoissa ja siten tehostamaan **lausuman mukaisten Turkkiin suuntautuvien** palautusten täytäntöönpanoa.²³ Tämä on johtanut parannuksiin, esimerkiksi ensimmäisen käsittelyasteen sumat ovat pienentyneet useimmilla saarilla merkittävästi. Se puolestaan on saanut turvapaikkahakemusten keskimääräisen käsittelyajan lyhenemään ensimmäisessä käsittelyasteessa noin kahteen kuukauteen. Monet edellisissä kertomuksissa yksilöidyt ongelmat ovat kuitenkin edelleen ratkaisematta.²⁴

Turvapaikkamenettelyjen nopeuttaminen on välttämätöntä, jotta palautukset Turkkiin vauhdittaisivat. Maaliskuusta 2016 lähtien on rekisteröity 2 164 palautusta²⁵, joista 9. maaliskuuta 2018 mennessä vain 563 oli toisen käsittelyasteen kielteisiä päätöksiä turvapaikkahakemuksiin. Kreikan korkeimman oikeuden pitkään odotetun tuomion toivottiin antavan muutoksenhakukomiteoiden työhön lisää oikeusvarmuutta, mutta menettelyjen tehokkuus on kasvanut vain marginaalisesti tuomion antamisen jälkeen. Kreikan hallitus valmistelee turvapaikkalainsäädännön muuttamista. Harkinnassa on muutoksia, joilla vähennettäisiin viivästyksiä, yhdenmukaistettaisiin muutoksenhaun lykkäävän vaikutuksen soveltamisalan vastaamaan EU:n lainsäädäntöä ja lyhennettäisiin määräaikoja asian viemiseksi korkeimman hallinto-oikeuden käsiteltäväksi ja myöhempien turvapaikkahakemusten tutkinnalle. Seuraavaksi muutokset on tarkoitus esitellä Kreikan parlamentille.

Jatkuvat saapumiset Egeanmeren saarille ja palautusten hidas tahti aiheuttavat järjestelykeskusten vastaanottokapasiteettiin kohdistuvaa jatkuvaa painetta. Kreikan viranomaiset ovat ryhtyneet toimiin siirtämällä haavoittuvassa asemassa olevia turvapaikanhakijoita mantereelle. Tiukemmasta lähestymistavasta haavoittuvassa asemassa olevien turvapaikanhakijoiden tunnistamiseen on nyt sovittu EU:n ja Turkin julkilausuman

²¹ <http://www.consilium.europa.eu/en/press/press-releases/2016/02/03/refugee-facility-for-turkey/>

²² C(2018) 1500, 14.3.2018.

²³ Jäsenvaltioista on sijoitettu Euroopan turvapaikka-asioiden tukivirastoon 57 kansallista asiantuntijaa tukemaan EU:n ja Turkin julkilausuman täytäntöönpanoa Kreikassa.

²⁴ Ks. COM(2017) 470 final, 6.9.2017, ja COM(2017) 669 final, 16.11.2017.

²⁵ Turkkiin on palautettu 20. maaliskuuta 2016 lähtien 1 563 henkilöä EU:n ja Turkin julkilausuman perusteella ja 601 henkilöä Kreikan ja Turkin välisen kahdenvälisen takaisinottoäytäntökirjan perusteella.

jatkuvan tehokkuuden varmistamiseksi. Haavoittuvan aseman määrittelymistä on yhdenmukaistettu mallin avulla ja valmisteilla on toimintakäsikirja.

Uudelleensijoittaminen Turkista jatkuu EU:n ja Turkin julkilausuman mukaisena, joskin hitaammalla tahdilla verrattuna uudelleensijoitettujen syyrialaisien ennätysmäärään touko-lokakuussa vuonna 2017. Vaikka 16 jäsenvaltiota osallistui uudelleensijoittamisiin Turkista julkilausuman mukaisesti vuonna 2017, vain muutamat jäsenvaltiot ovat tehneet niin kuluva vuoden aikana. On olennaista, että tahti jatkuu tasaisena ja että jäsenvaltiot osallistuvat edelleen uudelleensijoittamisohjelmaan. Marraskuun edistymiskertomuksen jälkeen 1 122 ihmistä on sijoitettu uudelleen, joten sijoitusten kokonaismäärä julkilausuman antamisesta lähtien on 12 476.²⁶ **Vapaaehtoisen humanitaarisen maahanpääsyn järjestelmä** ja jäsenvaltioiden joulukuussa 2017 hyväksymät menettelyohjeet tulisi ottaa käyttöön. Kaikki EU:n ja Turkin julkilausumassa asetetut käyttöänoton osatekijät ja ehdot on nyt täytetty. Tämä varmistaa uudelleensijoitusten jatkumisen ja tarjoaa EU:hun suuntautuvan laittoman muuttoliikkeen sijaan turvallisen ja laillisen vaihtoehdon.

Viisumivapautta koskevan etenemissuunnitelman osalta Turkki esitti helmikuun alussa Euroopan komissiolle työsuunnitelman, jossa kuvaillaan, miten Turkki aikoo täyttää seitsemän jäljellä olevaa vaatimusta viisumivapaudelle.²⁷ Komissio arvioi Turkin ehdotuksia, ja Turkin edustajien kanssa on tarkoitus käydä lisää neuvotteluja.

EU:n ja Turkin yhteistyötä on oleellista täydentää jatkamalla toimia tilanteen ratkaisemiseksi **Syyriassa ja muissa naapurimaissa**, joissa haasteena on auttaa suuria pakolaismääriä. EU:n ja Yhdistyneet kansakunnat isännöivät 24.–25. huhtikuuta 2018 Syyrian konferenssin. EU:n tarkoituksena on myöntää jatkossakin yhtä paljon rahoitusta. Huhtikuussa 2017 EU vahvisti osoittavansa vuoden 2018 talousarviosta apuun ja suojelutarpeisiin **560 miljoonaa euroa**. Jordania ja Libanon tukevat edelleen pakolaisten toimeentuloa vastaanottavien yhteisöjensä rinnalla, ja molemmat maat ovat ryhtyneet tärkeisiin toimiin kaikkien pakolaislasten saattamiseksi kouluopetuksen piiriin. EU jatkaa tuen myöntämistä Libanonille (334 miljoonaa euroa, joista 247 miljoonaa euroa tehdyissä sopimuksissa) ja Jordanielalle (228 miljoonaa euroa, joista 126 miljoonaa euroa tehdyissä sopimuksissa), ja etusijalla ovat kaikkein haavoittuvaisimmassa asemassa olevia suojelevat ja avustavat toimet.

Länsi-Balkanin reitti

Tällä reitillä laittomat rajanylitykset ovat vakiintuneet suhteellisen matalalle tasolle, mutta ihmisten salakuljetus on vielä yleistä. Euroopan raja- ja merivartiovirasto ja Albania parafoivat 12. helmikuuta 2018 sopimuksen, joka sallii viraston avustaa ulkorajojen valvonnassa ja sijoittaa nopeasti ryhmiä Albanian alueelle, jos muuttovirrat siirtyvät äkillisesti. Komissio neuvottelee parhaillaan samankaltaisista sopimuksista Serbian ja entisen Jugoslavian tasavallan Makedonian kanssa.

Komissio reagoi Länsi-Balkanin siirtolais- ja pakolaiskriisiin paitsi EU:n rahoituksen avulla myös helpottamalla edelleen yhteistyötä ja tiedonvaihtoa muun muassa joka toinen viikko järjestettävien videoneuvotteluin reitin varrella olevien maiden kanssa ja tukemalla merkittävällä tavalla muuttoliikkeen hallintaa alueella. Tätä sitoumusta vahvistettiin hiljattain hyväksytyssä tiedonannossa ”Uskottavat jäsenyyssnäkömät ja EU:n tehostettu sitoumus Länsi-

²⁶ Toistaiseksi 16 EU:n jäsenvaltiota on uudelleensijoittanut syyrialaisia pakolaisia Turkista: Alankomaat, Belgia, Espanja, Italia, Itävalta, Kroatia, Latvia, Liettua, Luxemburg, Malta, Portugali, Ranska, Ruotsi, Saksa, Suomi ja Viro.

²⁷ Ks. COM(2017) 470 final, 6.9.2017.

Balkanin maille²⁸. Kansainvälisen siirtolaisuusjärjestön avulla on vuonna 2018 järjestetty 53 tuettua vapaaehtoista paluuta Serbiasta, 16 Bosnia ja Hertsegovinasta ja 8 Montenegrosta (tilanne 7. maaliskuuta). Europolin yhteydessä toimiva ihmisten salakuljetusta tutkiva eurooppalainen keskus tukee edelleen jäsenvaltioiden tutkimuksia. Vuonna 2017 Europolin tuella toteutettiin neljä toimintapäivää, joiden yhteydessä tehtiin 64 pidätystä Länsi-Balkanilla. Eurojust tukee tutkimuksia ja syytetoimia sekä tarjoaa käytännön neuvoja alan toimijoille laittomien muuttajien salakuljetusta käsittelevässä teemaryhmässä.

Jatkotoimet:

- Kreikan viranomaisten olisi nopeutettava julkilausuman mukaisia Turkkiin palauttamisia erityisesti muuttamalla Kreikan lainsäädäntöä ja viimeistelemällä järjestelyt Euroopan turvapaikka-asioiden tukiviraston kanssa toiminnan tehostamiseksi Kreikassa ja lisätuen antamiseksi valituslautakunnille.
- Kreikan kaikenlaisien viranomaisten tulisi tehdä yhteistyötä vastaanottokapasiteetin lisäämiseksi ja olosuhteiden parantamiseksi järjestelykeskuksissa.
- Jäsenvaltioiden tulisi varmistaa riittävä asiantuntijatuki EU:n virastojen työlle Kreikassa ja Bulgariassa.
- Asianomaisten jäsenvaltioiden tulisi vastata kaikkiin täyttämättä oleviin Kreikan pyyntöihin ja otettava vastaan kaikki jäljellä olevat siirtokelpoiset hakijat.
- Euroopan raja- ja merivartioviraston ja Länsi-Balkanilla sijaitsevien EU:hun kuulumattomien maiden väliset sopimukset olisi tehtävä nopeasti.
- Vapaaehtoisen humanitaarisen maahanpääsyn järjestelmän kaikki ehdot ovat täyttyneet, joten se tulisi aktivoida pakolaisten uudelleensijoittamiseksi Turkista.
- Turkin-pakolaisavun koordinoitavaksi toinen 3 miljardin euron erä tulisi ottaa käyttöön, ja EU:n ja jäsenmaiden rahoituksen olisi jakaannuttava samalla tavalla kuin ensimmäisessä erässä.

Keskisen Välimeren reitti

- *Tuki Italialle*

Tuki **hotspot-lähestymistavan** (siirtolaisten seulonta, henkilöllisyyden selvittäminen, sormenjälkien ottaminen, rekisteröinti, tiedottaminen, kuuleminen ja edelleen ohjaaminen) täytäntöönpanolle jatkuu. Italian sisäministeriö harkitsee avaavansa kolme uutta järjestelykeskusta vuonna 2018. Siirtolaisvirtojen vaihtelun vuoksi on ensiarvoisen tärkeää, että Italia avaa uudet keskukset osana kesän valmiussuunnitelmia.

EU:n virastot antavat edelleen merkittävää tukea. Italiassa on tällä hetkellä sijoitettuna 40 Euroopan turvapaikka-asioiden tukiviraston kansallista asiantuntijaa, joiden tukena on 51 väliaikaista työntekijää ja 100 kulttuurivälittäjää, jotka nopeuttavat kansainvälistä suojelua koskevien hakemusten rekisteröintiä eri puolilla maata ja tukevat turvapaikkakomiteoita. Se myös auttaa Italiaa panemaan täytäntöön hiljattain laaditun lainsäädännön²⁹, jolla parannetaan siirtolaislasten suojelua. Euroopan raja- ja merivartioviraston asiantuntijat tukevat saapuvien siirtolaisten alustavassa tunnistamisessa, kansallisuuden arvioinnissa, seulonnassa,

²⁸ COM(2018) 65 final, 6.2.2018.

²⁹ Erityisesti toukokuussa 2017 voimaan tullut laki 47/2017 (nk. Legge Zampa). Sillä otettiin käyttöön kokonaisvaltaisia, monitieteisiä ja sensitiivisiä iän arviointimenetelmiä, suhteellisen nopeasti mobilisoitavissa oleva vapaaehtoisista koostuva järjestelmä (viimeisten kuukausien aikana järjestelmään on ilmoittautunut useita tuhansia kansalaisia, ja Italian viranomaiset järjestävät heille parhaillaan koulutusta Euroopan turvapaikka-asioiden tukiviraston avulla) ja lyhyemmät lakisääteiset määräajat pitkäaikaisen majoituksen tarjoamiseen.

sormenjälkien ottamisessa ja kuulemisessa. Lisäksi virastojen asiantuntijoiden välillä käydään käytännönläheisiä keskusteluja, joilla varmistetaan vahvemmat kytkökset turvapaikka- ja palautuspäätösten välillä. Helmikuusta 2017 lähtien Italiaan on sijoitettu useita Europolin asiantuntijaryhmiä tekemään ylemmän tason turvallisuustarkastuksia. Italiassa viidessä kohteessa oli 5. maaliskuuta 2018 yhteensä 16 Europolin vierailevaa virkamiestä ja kolme Europolin työntekijää.

Italiasta on **siirretty** 11 999 henkilöä (tilanne 7.3.2018), mukaan lukien 174 ilman huoltajaa olevaa alaikäistä. Italiassa on edelleen 224 siirrettäväksi jo hyväksyttyä hakijaa (joista 48 alaikäistä ilman huoltajaa), jotka odottavat siirtoa pääasiassa Saksaan (137), mutta myös Alankomaihin (22), Portugaliin (19), Itävaltaan (15) ja Kroatiaan (14). Lisäksi 709 Italian lähettämää siirtopyyntöä (joista 106:ssa on kyse ilman huoltajaa olevasta alaikäisestä) pääasiassa Saksaan (529), mutta myös Ranskaan (95), Alankomaihin (46) ja Portugaliin (29) on edelleen vailla vastausta.

EU antaa Italialle merkittävää **taloudellista tukea** muuttoliikkeen ja rajaturvallisuuden hallintaan. Italialle uudistusten toteuttamiseen 4. heinäkuuta 2017³⁰ annetun toimintasuunnitelman mukaisesti annettu 35 miljoonan euron välitön lisätuki on jo käytetty, ja vuoden 2017 loppuun mennessä oli myönnetty 39,92 miljoonaa euroa hätäapua kapasiteetin lisäämiseen järjestelykeskuksissa ja muissa siirtolaisten majoituspaikoissa. Näin ollen EU:n Italialle tähän mennessä antama tuki on yhteensä 189 miljoonaa euroa. Hätäapu täydentää Italian maahanmuutto- ja sisäasioiden kansallisille ohjelmille annettua EU:n tukea, joka on yli 650 miljoonaa euroa.³¹

Euroopan raja- ja merivartiovirasto käynnisti 1. helmikuuta 2018 uuden operaation. **Yhteinen Themis-operaatio** korvaa yhteisen Triton-operaation keskeisellä Välimerellä. Sen avulla yritetään mukautua paremmin muuttoliikkeen muutoksiin ja ehkäistä rajat ylittävää rikollisuutta. Yhteiseen Themis-operaatioon osallistuvat alukset jatkavat ihmishenkien pelastamista keskeisellä Välimerellä. Niiden on avustettava missä tahansa etsintä- ja pelastustilanteissa niiden toiminta-alueesta riippumatta meripelastuspalvelujen koordinoitumisen pyynnöstä.

<i>Jatkotoimet:</i>
• Italia avaa kolme uutta järjestelykeskusta suunnitelmien mukaisesti. • Hätärahoituksen seuraavan vaiheen viimeistely Italian viranomaisten kanssa. • Jäsenvaltioiden tulisi vastata kaikkiin täyttämättä oleviin Italian pyyntöihin ja vastaanotettava nopeasti kaikki siirtokelpoiset hakijat asettaen alaikäiset etusijalle. • Italia jatkaa kaikkien 4. heinäkuuta 2017 annetussa toimintasuunnitelmassa mainittujen toimien täytäntöönpanoa.

- *Libya ja sitä ympäröivä alue sekä reitin varrella olevat maat*

Monien siirtolaisten olot Libyassa ovat kauhistuttavat, ja ihmisten salakuljetus on ollut laajamittaista. EU on tarttunut näihin ongelmiin aktiivisella otteella täyttääkseen siirtolaisten

³⁰ SEC(2017) 339, 4.7.2017.

³¹ Kaudella 2014–2020 tämä käsittää 387,7 miljoonaa euroa turvapaikka-, maahanmuutto- ja kotouttamisrahastosta, mistä määrästä 43,6 miljoonaa euroa sisäisiin siirtoihin ja uudelleensijoittamiseen, ja 266 miljoonaa euroa sisäisen turvallisuuden rahastosta, mistä määrästä 201,5 miljoonaa euroa ulkorajoihin ja viisumipolitiikkaan ja 64,5 miljoonaa euroa poliisitoimintaan.

välittömät tarpeet, vakauttaakseen yhteisöjä ja auttaakseen ahdinkoon jääneitä siirtolaisia palaamaan kotiin tai löytämään turvallisen tien Eurooppaan, jos he ovat suojelun tarpeessa.

Libyasta on autettu lähtemään huomattavasti enemmän ihmisiä sen jälkeen, kun **Afrikan unionin, Euroopan unionin ja YK:n yhteinen muuttoliiketyöryhmä**³² perustettiin. Ryhmä on päättänyt lisätä tuettua vapaaehtoista paluuta Libyasta (Kansainvälisen siirtolaisuusjärjestön avustuksella)³³ ja evakuinteja uuden hätäsiirtomekanismin välityksellä (yhdessä YK:n pakolaisjärjestön kanssa). Tavoite järjestää 15 000 tuettua vapaaehtoista paluuta helmikuuhun 2018 mennessä³⁴ ja evakuoida 1 300 henkilöä vuoden 2018 alkuun mennessä on saavutettu. Nämä ponnistelut jatkuvat, jotta säilöönotettujen siirtolaisten ja kansainvälistä suojelua tarvitsevien henkilöiden evakuoinnit saataisiin päätökseen ja tehtäisiin loppu surkeista oloista, joissa heitä pidetään.

Hätäsiirtomekanismin menestys riippuu kaksivaiheisesta prosessista, jonka toisessa vaiheessa Libyasta evakuoitavat, kansainvälisen suojelun tarpeessa olevat henkilöt uudelleensijoitetaan Nigeristä. Toistaiseksi vain 25 evakuoitua on sijoitettu uudelleen. Uudelleensijoittamista Nigeristä onkin tehostettava nopeasti. Jäsenvaltioiden tulisi jatkaa tiivistä yhteistyötä YK:n pakolaisjärjestön (UNHCR) kanssa ja vauhdittaa tekemiensä lupauten täytäntöönpanoa, jotta evakuoinnit Libyasta ja uudelleensijoittamiset Nigeristä voidaan toteuttaa nopeasti. On tärkeää, että YK:n pakolaisjärjestö tekee kaikkensa vauhdittaakseen osaltaan uudelleensijoitustapausten siirtämistä jäsenvaltioille.

Työryhmän työtä tuettiin Tripoliin helmikuussa tehdyllä yhteisellä seurantakäynnillä, jonka aikana käsiteltiin pullonkauloja, kuten kansallisuusrajoituksia. Keskusteluissa Libyan viranomaisten kanssa käsiteltiin esimerkiksi tarvetta puuttua kidutukseen ja epäinhimilliseen kohteluun säilöönottokeskuksissa, keinoja lopettaa asteittain siirtolaisten mielivaltainen ja järjestelmällinen säilöönotto ja ihmissalakuljetuksen torjuntakeinoja.

EU:n Afrikka-hätärahasto on edelleen merkittävässä asemassa EU:n työssä. Vapaaehtoista paluuta ja evakuinteja päätettiin tehostaa uudella, 26. helmikuuta sovitulla 115 miljoonan euron ohjelmalla, jolla jatketaan YK:n pakolaisjärjestön ja Kansainvälisen siirtolaisuusjärjestön tukemista. Jos Libyasta tehtävät palautukset jatkuvat nykytahtiin, käytettävissä olevalla rahoituksella voidaan kattaa uudelleenkotouttamistuki vain muutaman kuukauden ajan. Lisäksi 90 miljoonan euron eri ryhmistä koostuvien muuttovirtojen ohjelma tarkoittaa, että kyseiset järjestöt voivat lisätä entisestään läsnäoloaan maihintulopisteissä ja säilöönottokeskuksissa lääkinnällisen ja suoran avun antamiseksi siirtolaisille ja pakolaisille. Ohjelman ansiosta 33 000 säilöönottokeskuksissa ja niiden ulkopuolella olevaa siirtolaista on hyötynyt suorasta avusta kuten huovista, vaatteista ja hygieniapakkauksista. Lisäksi 10 000 siirtolaista on hyötynyt lääkinnällisestä avusta. Apua on annettu myös yli 3 500:lle siirtymään joutuneelle libyalaisperheelle. Terveystenhuoltoyksiköt ovat saaneet lääkinnässä tarvittavia laitteita,³⁵ kuten generaattoreita ja ambulansseja.³⁶ Työtä tehdään myös paikallisten

³² Työryhmä perustettiin 29. ja 30. marraskuuta 2017 Abidjanissa Norsunluurannikolla järjestetyn Afrikan unionin ja EU:n viidennen huippukokouksen yhteydessä.

³³ Kansainvälinen siirtolaisuusjärjestö käyttää Libyan tapauksessa käsitettä ”vapaaehtoisen humanitäärisen paluun avustaminen” viitatessaan avustettuun vapaaehtoiseen paluuseen maassa ahdinkoon joutuneiden siirtolaisten tilanteen huomioon ottaen.

³⁴ Koko vuoden 2017 aikana toteutui 19 370 avustettua vapaaehtoista paluuta, joista 6 238 evakuointivaiheen alkamisen jälkeen (eli 28.11.–31.12.2017).

³⁵ Kansainvälinen siirtolaisuusjärjestö on tukenut kolmea terveyskeskusta Sabhassa (palvelut 32 000 henkilölle) ja yhtä Al-Qatrunissa (palvelut 3 500 henkilölle).

maanviljelijöiden auttamiseksi, jotta he voisivat jatkaa tuotantoa kärsineillä alueilla. Lisäksi heidän teknisten valmiuksiaan on parannettu tuotannon tehostamiseksi ja yhteisöjen selviytymiskyvyn parantamiseksi. Lisärahoitusta on otettu käyttöön täydentämään EU:n erityisrahastoa, jotta voidaan työskennellä YK:n ihmisoikeusvaltuutetun toimiston kanssa ohjelmassa, jonka tavoitteena on kohentaa Libyassa olevien siirtolaisten ihmisoikeustilannetta. Myös muita ohjelmia on suunnitteilla. Komission ja Italian yhdessä valmisteleman, EU:n erityisrahastosta rahoitettavan 46,3 miljoonan euron ohjelman, jolla tuetaan Libyan rajaturvallisuutta, määrärahoista tehtiin sopimukset joulukuussa 2017. Ohjelman täytäntöönpano on alkamassa. Erityisrahastosta päätettiin 7. maaliskuuta rahoittaa uusi ohjelma, jolla tuetaan Libyan kuntia.³⁷ Tämä 50 miljoonan euron ohjelma parantaa sekä haavoittuvassa asemassa olevien henkilöiden että vastaanottavien yhteisöjen elinoloja kehittämällä Libyan kuntien valmiuksia tarjota peruspalveluita (terveydenhuolto, koulutus, puhtaanapito, vesi). Toimet räätälöidään paikallisten viranomaisten tarpeisiin sopiviksi ja läheisessä yhteistyössä Libyan presidenttineuvoston ja kansallisen yhtenäisyyden hallituksen kanssa. Ohjelma on laadittu yhteistyössä Italian kanssa.

Jäsenvaltioiden osallistuminen EU:n erityisrahaston Pohjois-Afrikan osioon on ollut ensiarvoisen tärkeää. Eurooppa-neuvostossa käytyjen keskustelujen jälkeen jäsenmaat lupasivat lisärahoittaa rahastoa 158,6 miljoonalla eurolla pääasiassa tämän osion täydentämiseksi. Tämä lisärahoitus ja EU:n talousarviosta maksettavat lisämäärärahat ovat mahdollistaneet keskeisten ohjelmien jatkumisen vuoden 2018 ensimmäiselle neljännekselle. Hankkeita on kuitenkin jatkettava nyt, kun ne on saatu käyntiin ja alkuperäiset tavoitteet on saavutettu. Tämä pätee tuetun vapaaehtoisen paluun, suojelun, rajavallvonnan ja kunnille annettavan tuen kaltaisiin osa-alueisiin. Lisäresursseja tarvitaan pääasiassa jäsenvaltioiden talousarvioista mutta myös EU:n talousarviosta. Hankkeiden tämänhetkiset tarpeet ovat , 390 miljoonaa euroa vuoden 2018 osalta ja niiden onnistuneiden nykyhankkeiden osalta, joiden toteutuksen odotetaan jatkuvan vuoteen 2019. Vaikka noin 165 miljoonaa lisärahoitusta on vielä käyttämättä ja mahdollista saada EU:n talousarviosta tai jäsenvaltiot ovat sitä luvanneet, loppuvuoden 2018 **rahoitusvaje on silti 225 miljoonaa euroa**. On huomattava, että tämä kattaa Libyaan suoraan liittyvän työn, mutta kahdessa muussa osiossa tehtävä työ esimerkiksi uudelleenkotouttamisen alalla vaikuttaa merkittäväällä tavalla EU:n toimien tuloksellisuuteen Libyassa.

EU ponnistelut tukea kahta **Libyan rannikkovartiostoa** ovat jatkuneet. Operaatio Sophian puitteissa on tähän mennessä koulutettu 201 Libyan rannikkovartioston henkilökunnan jäsentä, muun muassa 5 partioveneen miehistön jäsentä. Koulutuksessa yhdistyi toiminta maalla ja merellä. Tekeillä on suunnitelmia jatkaa koulutuksen maatoimintaa koskevaa osiota koko vuoden 2018 ja tehostaa valvontaa. Ensimmäiset raportit saatiin valmiiksi vuoden 2018 maaliskuun alussa. Välimeren Seahorse-verkoston puitteissa Malta on antanut koulutusta etsintä- ja pelastustoiminnassa, ja Italia antaa jatkokoulutusta. Välimeren alueelle on valmisteltu turvallista tietoliikenneverkkoa, jossa on tarkoitus vaihtaa tietoa meritse tapahtuvasta laittomasta muuttoliikkeestä. Työ on nyt edennyt viimeiseen vaiheeseen, ja verkon pitäisi olla käytettävissä vuoden 2018 jälkipuoliskolla. EU tukee myös Italian ja Libyan rannikkovartiostojen välisten yhteistyötä, jonka tarkoituksena on arvioida etsintä- ja pelastuskapasiteettia ja tehdä toteuttavuustutkimus meripelastuspalvelujen koordinoitikeskuksen perustamisesta Libyaan.

³⁶ YK:n kehitysohjelma on toimittanut lukuisia ambulansseja Murzuqin ja Kufran kuntiin ja aloittanut ensiapuaseman kunnostamisen Bengasissa.

³⁷ http://europa.eu/rapid/press-release_IP-17-5144_en.htm

Työ jatkuu tiedonkeruun ja -jakamisen tehostamiseksi kaikkien EU:n elinten välillä. Valmisteilla on pilottihanke, joka auttaa EU:n virastoja ja EUNAVFOR MED Sophia -operaation henkilöstöä työskentelemään yhdessä rikostietoyksikössä, joka olisi osa operaatiota. Näin voitaisiin mahdollisimman tehokkaasti hyödyntää Sophia-operaatiossa kerättyä tietoa rikosten torjuntaan, tutkimiseen ja syytetoimiin asiaankuuluvien oikeudellisten toimivaltuuksien puitteissa. EU:n Libyassa toteuttamassa rajavalvonnan avustusoperaatiossa on kevyt mutta vakiintunut miehitys: Tripolissa on tällä hetkellä komennuksella 5 operatiivisen henkilöstön jäsentä. Vuoden 2017 aikana se on tehnyt yhä enemmän yhteistyötä Libyan viranomaisten kanssa, muun muassa avustanut niitä uudistamaan Libyan rajavalvonnan uudistamisessa. Tätä läsnäoloa laajennetaan asteittain heti, kun turvallisuusolosuhteet sen sallivat.

EU jatkaa työtä edistääkseen osallistavaa **poliittista siirtymävaihetta** Libyassa neuvoston heinäkuussa 2017 antamien päätelmien³⁸ mukaisesti.

- *Reitin varrella sijaitsevat maat*

Työ Afrikassa sijaitsevien lähtö- ja kauttakulkumaiden kanssa jatkuu. Joulukuussa 2017 hyväksyttiin 28 uutta ohjelmaa **EU:n Afrikan-hätärahastosta**, mikä nosti kokonaissumman 468,27 miljoonaan euroon. Ohjelmiin sisältyy hankkeita, joilla vahvistetaan haavoittuvassa asemassa olevien yhteisöjen selviytymiskykyä ja luodaan työpaikkoja, myös nuorille ja vastaanottavien yhteisöjen jäsenille, sekä torjutaan siirtolaisten salakuljetusta ja ihmiskauppaa. Helmikuussa 2018 hyväksytyissä tuoreimmissa ohjelmissa keskitytään siirtolaisten suojeluun Sahelin alueella, Libyasta järjestettävän avustetun vapaaehtoisen paluun tukemiseen, siirtolaisten kestävään uudelleenkotouttamiseen, evakuointiin, uudelleensijoittamiseen sekä Etiopiaan palaavien siirtolaisten kestävään uudelleenkotouttamiseen.

Rahaston puitteissa jatkuva työ on välttämätöntä. Siitä rahoitettavaksi on tähän mennessä hyväksytty yhteensä 147 ohjelmaa sen kolmessa osiossa (Sahelin alue ja Tšad-järvi, Afrikan sarvi ja Pohjois-Afrikka). Ohjelmien määrärahat ovat yli 2,5 miljardia euroa, sopimuksia on tehty 1,5 miljardin euron arvosta. Kiireellisin painopiste vuonna 2017 oli Pohjois-Afrikka, mutta työn jatkuminen muissa osioissa on myös ensiarvoisen tärkeää kokonaisvaltaisen strategian kannalta. **Sahelin ja Tšad-järven osiossa** suunnitteilla olevien toimien rahoitustarve on arviolta 775 miljoonaa euroa, joista on tähän mennessä varmistettu 201 miljoonaa euroa. **Afrikan sarven** osiossa suunnitteilla olevien tulevien toimien rahoitustarpeen arvioidaan olevan hankkeiden osalta 904 miljoonaa ja resurssien osalta 469 miljoonaa euroa³⁹. Tämä tarkoittaa sitä, että yhdistetty rahoitusvaje kaudella 2018–2019 on noin 1 miljardi euroa. Valmisteilla olevissa hankkeissa keskitytään muuttoliikkeestä käytävän vuoropuhelun tukemiseen, peruspalvelujen saatavuuteen, pakolaisten suojeluun ja pitkän aikavälin kehitystarpeisiin, ihmiskaupan ja siirtolaisten salakuljetuksen ehkäisemiseen sekä siirtolaisten uudelleenkotouttamiseen heidän paluunsa jälkeen. Nämä kaksi osiota saavat rahoitusta Euroopan kehitysrahastosta ja EU:n talousarviosta, mikä osoittaa, että muuttoliikkeeseen liittyvän rahoituksen tarve kohdistuu rahaston eri osioihin ja että tällä hetkellä tarjolla oleva rahoitus ja EU:n määrärahat eivät riitä kattamaan todettuja tarpeita.

³⁸ Neuvoston päätelmät Libyasta, 17.7.2017 (asiakirja 11155/17).

³⁹ Sisältää rahastosta tällä hetkellä käytettävissä olevat varat Afrikan sarven alueelle sekä mahdolliset 146 miljoonan euron määrärahat aluetta koskevan väliarvioinnin yhteydessä.

Samaan aikaan **ulkoinen investointiohjelma** ja sen Euroopan kestävän kehityksen rahasto ovat herättäneet erittäin suurta kiinnostusta kumppaneina toimivissa rahoituslaitoksissa. Vastaus ehdotettujen investointiohjelmien ensimmäiseen kutsuun takuurahaston kahden ensimmäisen investointiosion (”Kestävä energia ja yhteenliitettävyyys” ja ”Mikro- ja pk-yritysten rahoitus”) osalta on ylittänyt kaikki odotukset. Toimitettujen ehdotusten arvo ylittää jo takuurahaston kokonaiskapasiteetin kaikkien viiden investointiosion osalta. Takuurahasto on herättänyt kiinnostusta myös kolmansissa osapuolissa, kuten Bill ja Melinda Gatesin säätiössä, joka ilmoitti hiljattain sitoutuvansa osallistumaan 50 miljoonalla Yhdysvaltain dollarilla. Takuurahastoon kaivataan lisärahoitusta, jotta sillä voidaan vastata kysyntään. Vuonna 2017 EU:n tuen sekarahoitetuille toimille esimerkiksi liikenteen, energian, ympäristön, maatalouden, kaupunkikehityksen ja paikallisen yrittäjyyden aloilla pitäisi houkutella julkisia ja yksityisiä investointeja yhteensä noin 9,6 miljardia euroa, joista 5,6 miljardia euroa 30 suuriin hankkeisiin Saharan eteläpuolisessa Afrikassa. Tästä seuraa, että on harkittava ulkoisesta investointiohjelmasta tarjottavan rahoituksen lisäämistä: jäsenvaltioiden rahoitusosuudet ovat välttämättömiä kasvavan kysynnän tyydyttämiseksi.

Rahoitus on ratkaisevan tärkeää käytännön vaikutuksen ylläpitämiseksi. Esimerkiksi **Nigerissä** EU-tuki on ollut keskeisessä asemassa, kun maa on pyrkinyt vähentämään Agadezin kautta kulkevien laittomien siirtolaisten määrää. Vuonna 2016 päivittäisiä kauttakulkuja oli keskimäärin 340, mutta vuonna 2017 ne olivat vähentyneet 40–50:een. Yhteinen tutkintaryhmä Nigerin poliisin operatiivisten ja oikeudellisten valmiuksien vahvistamiseksi on aloittanut toimintansa. Sen työn tuloksena syyttäjänvirastossa nostettiin vuoden 2017 aikana 76 kannetta ihmiskauppaan tai siirtolaisten salakuljetukseen liittyvistä rikoksista. Ryhmän työ johti myös 7 kansallisen ja 12 kansainvälisen rikollisverkoston purkamiseen sekä 29 ajoneuvon ja 6 moottoripyörän takavarikointiin. Tällaisen siirtolaisten salakuljetuksen vastaisen lainvalvontayhteistyön tukemiseksi EU:n jäsenvaltioiden ja kolmansien maiden viranomaisten välillä valmistellaan julkaisemalla Pohjois-Afrikan aluetta koskeva avustuspyyntö. Samanaikaisesti EU antaa toimeentulotukea paikallisyhteisöille Pohjois-Nigerissä luodakseen siirtolaisten salakuljettamiselle vaihtoehtoisia tulonlähteitä. Osana EU:n yhteistä turvallisuus- ja puolustuspolitiikkaa toteutettavan EUCAP Sahel Niger -siviilioperaation puitteissa on tehty marraskuusta 2017 lähtien säännöllisiä kenttäkäyntejä, joissa on kartoitettu laittomia muuttovirtoja, analysoitu suuntauksia ja reittejä, tehty tarvearviointeja, toteutettu hankkeita, järjestetty koulutusta ja toimitettu tarvikkeistoja. Operaatiota on nyt vahvistettu, jotta sen työtä siirtolaisten salakuljetuksen sekä ihmis-, huume- ja asekaupan torjumiseksi voidaan tehostaa. Työ kootaan yhteen ministerikokouksessa, jonka Nigerin hallitus on kutsunut koolle 16. maaliskuuta ja johon osallistuvat Sahelin alueen maat, EU ja useat sen jäsenvaltiot.

EU, Afrikan unioni ja G5 Sahel -ryhmä⁴⁰ isännöivät Brysselissä 23. helmikuuta 2018 järjestettyä **Sahelin alueen** turvallisuutta ja kehitystä käsitellyttä korkean tason kansainvälistä konferenssia, johon osallistui 32 valtion- tai hallitusten päämiestä EU:sta ja G5 Sahel -ryhmästä sekä YK:n, Afrikan unionin ja lukuisten muiden kumppanien edustajia. Konferenssissa keskityttiin Sahelin alueen syrjäisten, hauraiden ja raja-alueiden vakauteen ja vakauttamiseen. Vuonna 2017 EU tuki G5 Sahel -ryhmän yhteisiä joukkoja 50 miljoonalla eurolla Afrikan rauhanrahaston kautta, ja konferenssissa EU sitoutui 50 miljoonan euron lisärahoitukseen tukeakseen terrorismin, huumeiden, siirtolaisten salakuljetuksen ja ihmiskaupan vastaista taistelua. Konferenssin tuloksena G5 Sahel -ryhmän yhteisten

⁴⁰ Ryhmään kuuluu Sahelin alueen muodostavat viisi maata eli Burkina Faso, Mali, Mauritania, Niger ja Tšad.

joukkojen tukemiseen luvattiin yhteensä 414 miljoonaa euroa, ja ne saavat lisätukea kolmelta yhteisen turvallisuus- ja puolustuspoliittikan operaatiolta Sahelin alueella.

Myös työtä salakuljetusverkostojen hajottamiseksi **Afrikan sarvessa** on tehostettu kehittämällä edelleen EU:n Afrikka-hätärahastosta rahoitettavaa alueellista operaatiokeskusta osana Khartumin prosessia. Tavoitteena on tehostaa yhteisiä tutkimuksia Afrikan sarven maiden ja muidenkin maiden välillä. Infrastruktuurin valmistelu, oikeusperustan luominen ja henkilökunnan osoittaminen keskukseen yhteyshenkilöiksi on työn alla.

Muuttoliikettä koskeva vuoropuhelu EU:n ja **Egyptin** välillä käynnistyi Kairossa joulukuussa 2017. Se tarjoaa mahdollisuuden tehdä muuttoliiketyhteistyöstä vahvempaa ja strategisempaa osana EU:n ja Egyptin kumppanuuden painopisteitä vuosina 2017–2020. Lokakuussa 2017 hyväksytyssä 60 miljoonan euron ohjelmassa on allekirjoitettu yksi hanke, ja Euroopan komissio tekee aktiivista työtä aloittaakseen sen täytäntöönpanon. Myös Egyptin viranomaiset ovat osallistuneet aktiivisesti teknisellä tasolla, ja mahdollisuutta yhteistyöhön Euroopan raja- ja merivartioviraston kanssa selvitetään.

Tunisia on tällä hetkellä yksi keskisen Välimeren reittiä saapuvien siirtolaisten tärkeimmistä lähtömaista. Vuoropuhelu on tehostunut ja viisumien myöntämisen helpottamista ja takaisinottoa koskevat neuvottelut on käynnistetty uudelleen. Tunisia on edunsaaja monissa EU:n kahdenvälisissä ja alueellisissa yhteistyöohjelmissa, mukaan lukien Afrikan-hätärahastosta rahoitetut toimet. Siirtolaisten salakuljetusta käsittelevä yhteistyöfoorumi perustettiin 22. helmikuuta yhteistyön tehostamiseksi alueen paikallisviranomaisten kanssa.

Alueellisella tasolla allekirjoitettiin vuoden 2017 lopussa avustussopimus Pohjois-Afrikan alueellisesta suojelu- ja kehitysohjelmasta, joka rahoitetaan turvapaikka-, maahanmuutto- ja kotouttamisrahastosta.⁴¹ Ohjelma kattaa Libyan, Egyptin, Algerian, Marokon ja Tunisian ja sisältää YK:n pakolaisjärjestön Libyassa toteuttaman hankkeen, jolla pyritään parantamaan haavoittuvassa asemassa olevien pakolaisten mahdollisuuksia uudelleensijoitukseen

Läntisen Välimeren reitti

Marokko pyrkii estämään laitonta muuttoliikettä tekemällä yhteistyötä rajavalvonnassa erityisesti Espanjan kanssa. Komissaari Avramopoulosin vierailu Rabatissa marraskuussa 2017 tarjosi tilaisuuden käynnistää uudelleen yhteistyö, jonka tavoitteena on valmistella rajavalvontavalmiuksien vahvistamiseen tähtäävä apupaketti. Se täydentäisi EU:n Marokon muuttoliikepolitiikan tueksi jo antamaa rahoitusta (joulukuussa 2017 myönnettiin 35 miljoonaa euroa, jonka ensimmäinen erä maksettiin välittömästi). Lisäksi Afrikan-hätärahastosta hyväksyttiin joulukuussa 2017 uusi ohjelma (4,58 miljoonaa euroa), jolla parannetaan siirtolaisten, maan sisäisten ja muiden pakolaisten sekä vastaanottavien yhteisöjen suojelua ja selviytymiskykyä Marokossa. Tämä ohjelma, joka noudattaa Marokon kansallista muuttoliikestrategiaa, auttaa kansalaisyhteiskunnan toimijoita varmistamaan, että siirtolaiset ovat tietoisia oikeuksistaan ja saavat oikeudellista neuvontaa. Ohjelma myös edistää siirtolaisten kotouttamista marokkolaiseen yhteiskuntaan. Marraskuussa käydyissä muuttoliikettä koskevissa keskusteluissa Marokko antoi suostumuksensa takaisinottosopimuksesta käytävien neuvottelujen uudelleen käynnistämiseksi.

⁴¹ Vuoden 2016 työohjelmassa turvapaikka-, maahanmuutto- ja kotouttamisrahaston osuus Pohjois-Afrikan alueellisen kehitys- ja suojeluohjelman rahoituksesta on 7,5 miljoonaa euroa, joista noin 1,2 miljoonaa euroa liittyy Libyassa toteutettaviin toimiin. Se täydentää Pohjois-Afrikan alueelliselle kehitys- ja suojeluohjelmalle turvapaikka-, maahanmuutto- ja kotouttamisrahastosta sen vuoden 2015 työohjelman mukaisesti myönnettyä 10 miljoonan euron tukea.

Algerian kansalaisia saapuu laittomasti Eurooppaan yhtä enemmän, mutta heidän absoluuttinen lukumäärä on pysynyt alhaisena. Algeria on edelleen tärkeä kauttakulkumaa Marokkoon ja Libyaan laittomasti pyrkiville siirtolaisille, ja tuoreiden tietojen perusteella muuttoreitit ovat siirtymässä Malista ja Nigeristä kohti Algeriää. Joulukuussa 2017 kokoontuneessa assosiaatiokomiteassa tuotiin esille tarve tehostaa muuttoliikkeen ja liikkuvuuteen liittyvää vuoropuhelua ja yhteistyötä, ja EU ja Algeria kävivät 28. helmikuuta epävirallista vuoropuhelua muuttoliikkeestä neljännen kerran. Toistaiseksi Algeria osallistuu alueellisiin muuttoliikeohjelmiin (esim. Pohjois-Afrikan alueellinen kehitys- ja suojeleohjelma ja Euromed Migration), mutta yhteistyö EU:n kanssa ei ole vielä johtanut Afrikan-hätärahastosta rahoitettaviin maakohtaisiin toimiin tai hankkeisiin.

Jatkotoimet:

- Kaikkien käynnistettyjen hankkeiden täytäntöönpanoa jatketaan Libyan kanssa ja niiden jatkuvuus varmistetaan suostumalla soveltuvien osien toiseen vaiheeseen.
- EU:n, Afrikan unionin ja YK:n työryhmän kanssa jatketaan yhteistyötä, jolla ihmisiä autetaan lähtemään Libyasta, ja Libyan viranomaisten kanssa tehdään yhteistyötä siirtolaisten järjestelmällisen säilöönnoton lopettamiseksi.
- YK:n pakolaisvirasto (UNHCR) ja jäsenvaltiot jatkavat evakuointia ja uudelleensijoittamista hätäsiirtomekanismin puitteissa, ja jäsenvaltioiden on kiireesti toteuttava uudelleensijoitukset.
- Yhteisiä tutkintaryhmiä perustetaan muihin keskeisiin maihin.
- Marokon, Tunisian ja Algerian kanssa jatketaan tuloksellista yhteistyötä ja pyrkimyksiä palautus- ja takaisinottojärjestelyistä sopimiseksi.
- EU ja jäsenvaltiot varmistavat yhdessä, että EU:n Afrikan-hätärahaston kolmessa osiossa on riittävästi varoja, jotta mahdolliset rahoitusvajeet voidaan paikata.

4. PALAUTUKSET JA TAKAISINOTTO

Joulukuun 2017 etenemissuunnitelmassa komissio asetti tavoitteeksi päästä kolmen kumppanimaan kanssa sopimukseen **palautuksia ja takaisinottoa koskevista järjestelyistä**, ja tämä tavoite on nyt saavutettu. Bangladeshin kanssa päästiin sopimukseen palauttamista koskevista menettelyohjeista, minkä jälkeen samanlaisista järjestelyistä sovittiin myös kahden keskeisessä asemassa olevan Saharan eteläpuolisen maan ja yhden itäafrikkalaisen maan kanssa. Kaikkien näiden järjestelyjen täytäntöönpano on käynnissä. Teknisiä esteitä ja niihin tarvittavia ratkaisuja kartoitetaan, jotta tunnistamiskäyntien ja yhteisten palauttamisoperaatioiden kaltaisia käytännön toimia voidaan vauhdittaa. Saharan eteläpuolisen Afrikan maiden kanssa pyritään koko ajan sopimaan useista käytännön järjestelyistä tai tekemään täysimittaisia takaisinottosopimuksia. Tätä työtä tehdään tiiviissä yhteistyössä jäsenvaltioiden kanssa, ja kaikki tarpeelliset vaikutuskeinot ja välineet on otettu käyttöön.

Tämän alan kahdenvälinen yhteistyö **Aasian** maiden kanssa on syventynyt. EU:n ja Afganistanin sekakomitea kokoontui ensimmäisen kerran 8. helmikuuta 2018. Keskustelut koskivat muuttoliikettä sekä sitä, kuinka tärkeää on yhdistää palauttamisprosessi ja kotouttaminen tehokkaasti toisiinsa. Palauttamista koskevat menettelyohjeet ovat Bangladeshin kanssa käytössä. EU:n ja Bangladeshin yhteinen työryhmä kokoontui ensimmäisen kerran joulukuussa 2017, minkä jälkeen täytäntöönpanon ongelmia on käsitelty useassa kokouksessa. Prosessi on alkanut toimia hyvin ja palauttamisia tapahtuu. Pakistanin

osalta sähköisen takaisinottohakemusten käsittelyjärjestelmän perustaminen on edennyt hyvin. Iranin ja muiden keskeisessä asemassa olevien maiden kanssa pidetään yhteyttä mahdollisten muuttoliikettä koskevien vuoropuhelujen valmistelemiseksi.

Näitä keskusteluja vahvistetaan konkreettisella tuella. Kaikki komission hyväksymän erityistoimenpiteenä mukaiset ohjelmat, joilla tuetaan palautettavien henkilöiden **uudellenkotouttamista** Afganistanissa ja Bangladeshissa, oli käynnistetty joulukuuhun 2017 mennessä. Suurin Afganistanin tukiohjelma (39 miljoonaa euroa) alkoi vuoden 2017 lopulla, ja se auttoi maahan palaajia ja maan sisällä siirtymään joutuneita henkilöitä koskevan toimintakehyksen laatimisessa ja täytäntöönpanossa sekä maakuntatason uudelleenkotouttamista koskevien toimintasuunnitelmien tekemisessä. Vuoden 2018 helmikuun loppuun mennessä yhteensä 406 Afganistaniin palautettavalle henkilölle oli annettu saapumisen jälkeistä vastaanottoapua, johon lukeutuu lääkinällinen ja psykososiaalinen tuki, jatkokuljetus loppumääränpäähän ja tilapäinen majoitus. Paikallisyhteisöjä tukevia kehitysyhteistyötoimia tullaan toteuttamaan pian. Näitä toimenpiteitä vahvistetaan myös syyskuussa 2017 hyväksytyillä erityistoimilla, joissa varattiin 196 miljoonaa euroa muuttoliikettä koskeviin vuoropuheluihin Afganistanin, Pakistanin, Iranin, Irakin ja Bangladeshin kanssa. Tarkoituksena on puuttua pitkittyneiden pakkomuuttotilanteiden ja muuttoliikkeen tuomiin lyhyen, keskipitkän ja pitkän aikavälin haasteisiin Aasiassa ja Lähi-idässä.

Viisumien myöntämisen helpottamista ja takaisinottosopimuksia koskevat neuvottelut ovat jatkuneet myös **Tunisian** (toinen neuvottelukierros järjestettiin 28. marraskuuta 2017 ja kolmas on suunniteltu huhtikuulle) ja **Kiinan** (ensimmäinen kierros) kanssa. Marraskuussa 2017 järjestettyjen muuttoliikettä koskevien keskustelujen aikana Marokko myös suostui aloittamaan uudelleen takaisinottosopimusta koskevat neuvottelut, jotka ovat olleet pysähdyksissä kolmen viime vuoden ajan. Komissiolla on ollut valtuudet neuvotella takaisinottosopimus **Algerian** kanssa jo vuodesta 2002 lähtien, mutta neuvottelut eivät ole edenneet lainkaan.

Euroopan raja- ja merivartioviraston tukemien palautusoperaatioiden määrä on kasvussa. Vuoden 2017 lokakuun puolivälistä alkaen virasto on tukenut 135 operaatiota, jotka ovat kohdistuneet yli 5 000 ihmiseen. Osallisina ovat olleet pääasiassa Länsi-Balkanin maat, Tunisia, Georgia ja Pakistan, ja eniten operaatioihin ovat osallistuneet Saksa, Italia, Ranska, Belgia ja Itävalta.⁴² Jatkossa virasto tukee jäsenvaltioiden palauttamisoperaatiota vielä vahvemmin. Viraston työhön kuuluu jäsenvaltioiden palauttamistarpeiden ja -valmiuksien kartoittaminen, yhteyshenkilöiden sijoittaminen jäsenvaltioihin ja viraston omien palauttamisoperaatioiden käynnistäminen. Tammikuussa 2018 jäsenvaltioiden kanssa pidettiin palauttamista koskeva korkean tason kokous, jossa eri vaihtoehtoja kannustettiin hyödyntämään täysimääräisesti. Samanaikaisesti komissio on tukenut jäsenvaltion erillisaloitetta kehittää eurooppalaista lähestymistapaa palauttamiseen ja uudelleenkotouttamiseen siihen tarkoitettuun verkoston kautta. Tähän tarkoitukseen on myönnetty 15 miljoonan euron rahoitus. Verkosto on täysin toimintakykyinen kesään 2018 mennessä. Sitä johtaa Alankomaat, ja siihen osallistuu 13 muuta jäsenmaata sekä kaksi assosioitunutta maata. Tämän työn on jatkuttava, jotta komission joulukuussa 2017 antaman etenemissuunnitelman mukaiset tavoitteet täyttyisivät.

⁴² Raportointijakso 16.10.2017–7.3.2018: tiedot *Frontex Application Return*.

Lisäksi palauttamis- ja uudelleenkotouttamistoimien kasvavaan kysyntään vastattiin myöntämällä lisärahoitusta jo käynnissä oleviin hankkeisiin, joihin kuuluvat kolmansiin maihin palauttamista koskeva Euroopan yhdenmukainen lähestymistapa ja Euroopan palauttamisasioiden yhteyshenkilöiden verkosto. Tarkat ja nopeasti saatavilla olevat tilastotiedot voivat merkittävästi helpottaa palauttamisten ja takaisinottojen hallintaa. Tällaisten **tilastojen** saamiseen jäsenvaltioilta liittyy edelleen merkittäviä puutteita ja viiveitä. Komissio harkitsee muuttoliikettä ja kansainvälistä suojelua koskevien tilastotietojen säännöllisestä keräämisestä annettujen EU:n sääntöjen muuttamista, jotta voitaisiin muodostaa kattavampi kokonaiskuva ja korjata joitakin havaittuja puutteita.

Viisumisäännösten muuttamista koskevan ehdotuksensa yhteydessä komissio ehdottaa myös, että viisumisäännöstöä käytettäisiin vahvemmin työkaluna, jolla edistetään EU:n ulkopuolisten maiden kanssa palautuksissa ja takaisinotoissa tehtävää yhteistyötä. EU:n ulkopuolisten maiden kansalaisten viisumihakemusten käsittelyyn sovelletaan tiukempia vaatimuksia, jos kyseiset maat eivät tee tyydyttävää yhteistyötä palauttamis- ja takaisinottoasioissa.

Jatkotoimet:

- Kumppanimaiden kanssa käydyt neuvottelut takaisinottosopimuksista ja palauttamisjärjestelyistä edistyvät.
- Jäsenvaltiot hyödyntävät tehokkaasti hiljattain sovittuja järjestelyjä palauttamisista ja takaisinotosta, mikä kasvattaa takaisinottohakemusten määrää asianomaisiin maihin.
- Muuttoliikettä ja kansainvälistä suojelua koskevan tilastotiedon toimittaminen edistyy.
- Euroopan parlamentin ja neuvoston neuvottelut komission 14. maaliskuuta ehdottamista muutoksista viisumisäännöstöön etenevät vauhdikkaasti.

5. VAHVISTETTU ULKORAJOJEN VALVONTA

Ulkorajojen valvonnan nykyaikaistaminen on osa joulukuussa 2017 laadittua etenemissuunnitelmaa. Euroopan raja- ja merivartiovirasto tukee jäsenmaita edelleen sijoittamalla yli 1 350 rajavartijaa ja muuta henkilöstöä yhteisiin operaatioihin tärkeimpien muuttoreittien varrelle itäiselle, keskiselle ja läntiselle Välimerelle sekä Länsi-Balkanin maihin.

Vuoden 2018 operatiivista toimintaa koskevissa lupauksissa on todettu merkittäviä vajauksia. Annetut lupaukset kattaisivat vain 49 prosenttia asiantuntijoista ja 44 prosenttia teknisistä laitteistoista, joita tarvitaan toimiin maarajoilla. Merirajoilla toteutettavia toimia varten saataisiin 85 prosenttia tarvittavista asiantuntijoista, mutta vain 51 prosenttia teknisistä laitteistoista. Nämä merkittävät vajaukset vaarantavat vakavasti vuodelle 2018 suunniteltujen toimien täytäntöönpanon. Virasto järjestää pikaisesti korkean tason kokouksen jäsenvaltioiden ja komission kanssa sitoumusten vauhdittamiseksi.

Pakollisen **nopean toiminnan reservin** pysyvän henkilöstön määrä on saavutettu lähes täysin, ja 27 jäsenvaltiota on nimittänyt rajavartijansa. Tarvittavasta reservistä on näin muodostettu 99 prosenttia (1 481 rajavartijaa tarvittavista 1 500:sta).

Vaikka muutama lisälupaus annettiin, **nopean toiminnan kalustoreservin** suhteen ei valitettavasti ole tapahtunut merkittävää edistystä. Viraston tarpeisiin vastaavaan kalustoon on edelleen käytettävissä **EU-rahoitusta**. Vuosina 2015 ja 2017 myönnettyjen 208 miljoonan

euron lisäksi komissio harkitsee osoittavansa lisää resursseja jäsenvaltioille vuonna 2018. Jäsenvaltioiden tulisi kuitenkin nyt tehostaa toimiaan aiemmin myönnetyn rahoituksen käyttämiseksi, jotta näillä varoilla voitaisiin edistää merkittävästi todettujen puutteiden korjaamista.

Yksi viraston työn keskeisistä osa-alueista ovat **haavoittuvuusarvioinnit**, joissa kartoitetaan jäsenvaltioiden rajavalvonnan puutteita. Vuonna 2017 annettiin 37 suositusta, joista vain kuusi on ilmoitettu täytäntöönpannuksi. Jäsenvaltioiden on pantava täytäntöön kaikki vuonna 2017 annetut suositukset, ja viraston on otettava käyttöön tehokas valvontajärjestelmä, jolla varmistetaan suositusten täysimääräinen täytäntöönpano. Virasto suorittaa parhaillaan vuoden 2018 haavoittuvuusarviointikierron.

Eurooppalaista raja- ja merivartiostoa koskevassa asetuksessa⁴³ määritellään **Euroopan yhdenmukainen rajaturvallisuuden** käsite, ja veloitetaan virasto laatimaan tekninen ja operatiivinen strategia Euroopan yhdenmukaisesti rajaturvallisuutta varten. Komissio onkin järjestänyt vuoden 2017⁴⁴ aikana asian valmisteleminen erityisiä kokouksia Euroopan parlamentin ja jäsenvaltioiden kanssa. Kokoukset ovat auttaneet määrittelemään Euroopan yhdenmukaisen rajaturvallisuuden strategian keskeiset osat. Liitteessä 6 esitettyjen Euroopan yhdenmukaisen rajaturvallisuuden strategian kehittämisen keskeisten osatekijöiden ei tulisi tarjota pelkästään ohjeistusta, jonka perusteella Euroopan raja- ja merivartiostoa valmistelee Euroopan yhdenmukaisen rajaturvallisuuden teknisen ja operatiivisen strategian ja jäsenvaltiot valmistelevat kansalliset strategiansa, vaan tarjota myös uusia näkemyksiä pohdintoihin eurooppalaisen raja- ja merivartioston mahdollisista tulevaisuuden kehityssuunnista, kuten komissio esittää tiedonannossaan tulevasta monivuotisesta rahoituskehiksestä.⁴⁵ Euroopan raja- ja merivartiostoa tulisi laatia tekninen ja operatiivinen strategia, ja kansallisten viranomaisten pitäisi nyt alkaa valmistella vastaavia kansallisia strategioitaan yhdenmukaisesti rajaturvallisuutta varten.

Ulkorajojen valvonnassa EU on viime kuukausina edistynyt kahden tärkeän ja uuden **tietoteknisen järjestelmän** valmistelussa. Asetus rajanylitystietojärjestelmästä tuli voimaan joulukuussa 2017, ja komissio odottaa sen olevan kaikilta osiltaan toiminnassa vuoden 2020 loppuun mennessä. Lisäksi toimielinten väliset neuvottelut EU:n matkustustieto- ja -lupajärjestelmän perustamiseksi ovat edenneet pitkälle. Tämän järjestelmän puitteissa on mahdollista tehdä turvallisuutta, laitonta muuttoliikettä ja kansanterveyttä koskevia etukäteisarvioita Schengen-alueelle ilman viisumia saapuvista matkajista. Järjestelmän voisikin ottaa käyttöön pian sen jälkeen, kun asetus rajanylitystietojärjestelmästä saadaan täyteen toimintaan. Euroopan parlamentti ja neuvosto ovat myös edistyneet keskusteluissa, jotka koskevat raja-, muuttoliike- ja turvallisuusjärjestelmien yhteentoimivuutta.

Jatkotoimet:

- Asianomaiset jäsenvaltiot panevat vuoden 2017 haavoittuvuusarvioinnin perusteella annetut suositukset täytäntöön nopeasti ja kokonaisuudessaan.
- Jäsenvaltiot antavat viipymättä puuttuvat sitoumukset vuodelle 2018 suunniteltuihin operatiivisiin toimiin, joita Euroopan meri- ja rajavartiostoa koordinoi EU:n

⁴³ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2016/1624, annettu 14 päivänä syyskuuta 2016.

⁴⁴ Komission kolmas kertomus Euroopan parlamentille, Eurooppa-neuvostolle ja neuvostolle eurooppalaisen raja- ja merivartioston toimintavalmiuteen saattamisesta, COM(2017) 219 final, 2.5.2017.

⁴⁵ Uuden, modernin monivuotisen rahoituskehiksen avulla tuloksiin EU:n painopistealoilla vuoden 2020 jälkeen, COM(2018) 98 final, 14.2.2018.

ulkorajoilla.

- Euroopan meri- ja rajavartiolaitos laatii liitteessä 6 esitettyjen keskeisten osatekijöiden pohjalta tulevien kuukausien aikana teknisen ja operatiivisen strategian Euroopan yhdenmukaista rajaturvallisuutta varten, ja jäsenvaltiot varmistavat, että niillä on käytössä vastaavat kansalliset strategiat.

6. SISÄISET SIIRROT, UUELLEENSIJOITTAMINEN JA LAILLISET MUUTTOVÄYLÄT

Jäsenvaltioiden suorittamat siirtokelpoisten hakijoiden **sisäiset siirrot** ovat olleet korvaamaton tapa auttaa kansainvälisen suojelun tarpeessa selvästi olevia sekä helpottaa turvapaikkajärjestelmien painetta niissä jäsenmaissa, joihin saapuu paljon pakolaisia. Yli kahden toimintavuotensa aikana EU:n sisäisten siirtojen järjestelmä on osoittautunut menestykseksi. Sen avulla pakolaisia on autettu uuden elämän aloittamisessa ja varmistettu, että vastuu jakautuu paremmin jäsenvaltioiden kesken. Yli 96 prosenttia kaikista Italiassa ja Kreikassa rekisteröidyistä siirtokelpoisista hakijoista on nyt siirretty. Komissio on muistuttanut kaikkia jäsenvaltioita oikeudellisista velvoitteistaan ja kehottanut järjestelmään toistaiseksi osallistumattomia jäsenvaltioita aloittamaan siirrot välittömästi. Komissio aloitti rikkomusmenettelyt heinäkuussa 2016 ja päätti 7. joulukuuta 2017 viedä Tšekin, Unkarin ja Puolan Euroopan unionin tuomioistuimeen, koska nämä kolme jäsenvaltiota rikkoivat edelleen oikeudellisia velvoitteitaan.

Uudelleensijoittaminen on EU:n ja sen jäsenvaltioiden keino antaa välttämätöntä apua kansainvälistä suojelua tarvitseville ja vähentää laittoman muuttoliikkeen houkuttelevuutta. Vuonna 2015 sovitusta 22 504 uudelleensijoituksesta⁴⁶ yli 86 prosenttia oli toteutettu 8. joulukuuta 2017 mennessä, jolloin tämän järjestelmän rahoitustuen oli määrä päättyä. Kaikkiaan 19 432 kansainvälistä suojelua tarvitsevia henkilöä, jotka olivat lähtöisin pääasiassa Turkista, Jordaniasta ja Libanonista, mutta myös muista kolmansista maista, sijoitettiin uudelleen 21 jäsenvaltioon ja neljään assosioituneeseen valtioon⁴⁷.

Syyskuussa 2017 annetun komission suosituksen mukaisesti⁴⁸ uusi järjestelmä, jonka avulla on tarkoitus uudelleensijoittaa ainakin 50 000 kansainvälisen suojelun tarpeessa olevaa henkilöä 31. lokakuuta 2019 mennessä ja jota tuetaan EU:n talousarviosta 500 miljoonalla eurolla, tehostaa edelleen EU:n uudelleensijoitustoimia. Jäsenvaltioiden reaktiot suositukseen ovat olleet myönteisiä, sillä tähän mennessä siihen on saatu 19 jäsenvaltiosta lähes 40 000⁴⁹ vastaanottolupausta. Se onkin tähän mennessä EU:n ja sen jäsenvaltioiden suurin uudelleensijoittamiseen liittyvä yhteinen sitoumus. Tällä hetkellä tulisi kiinnittää erityistä huomiota uudelleensijoittamiseen ensisijaisilta alueilta, kuten Turkista, Jordaniasta, Libanonista ja keskisen Välimeren reitin varrella sijaitsevista Afrikan maista. Jäsenvaltiot ovat ilmoittaneet yli 27 000 lupausta Turkista, Jordaniasta ja Libanonista tulevien

⁴⁶ Neuvoston päätelmät ("20 000:n selvästi kansainvälisen suojelun tarpeessa olevan henkilön uudelleensijoittamisesta monenvälisen ja kansallisten järjestelmien avulla"), 20.7.2015, asiakirja 11130/15.

⁴⁷ Alankomaat, Belgia, Espanja, Irlanti, Islanti, Italia, Itävalta, Kroatia, Latvia, Liechtenstein, Liettua, Luxemburg, Malta, Norja, Portugali, Ranska, Romania, Ruotsi, Saksa, Suomi, Sveitsi, Tanska, Tšekki, Viro ja Yhdistynyt kuningaskunta.

⁴⁸ Komission suositus, annettu 27.9.2017, laillisten muuttoväylien lisäämisestä kansainvälisen suojelun tarpeessa oleville henkilöille; C(2017) 6504.

⁴⁹ Alankomaat, Belgia, Bulgaria, Espanja, Irlanti, Italia, Kroatia, Kypros, Liettua, Luxemburg, Malta, Portugali, Ranska, Romania, Ruotsi, Slovenia, Suomi, Viro ja Yhdistynyt kuningaskunta.

syyrialaisien uudelleensijoittamiseen ja noin 7 000 lupasta keskisen Välimeren reitin varrella olevista valtioista tulevien henkilöiden uudelleensijoittamiseen. Kymmenen jäsenvaltiota on jo sijoittanut 1 855 henkilöä uudelleen tämän uuden EU:n uudelleensijoittamisjärjestelmän puitteissa.⁵⁰ Komissio kehottaa muita jäsenvaltioita antamaan vastaanottolupauksensa 50 000:een asetetun tavoitteen saavuttamiseksi.

Komissio kehottaa jäsenvaltioita toteuttamaan 50 prosenttia lupauksista lokakuuhun mennessä, joka on joulukuun etenemissuunnitelmassa asetettu tavoite. Uudelleensijoituslupauksia tulisi noudattaa jatkuvasti erityisesti kaikkien ensisijaisten alueiden kohdalla ja samalla olisi keskityttävä uudelleensijoittamaan kiireellisesti Libyasta Nigeriin hätäsiirtojärjestelmän avulla evakuoituja henkilöitä.

Kaikkien EU:n uudelleensijoitusjärjestelmien puitteissa on uudelleensijoitettu niiden aloittamisen jälkeen yhteensä 29 314 ihmistä, joihin lukeutuvat EU:n ja Turkin julkilausuman puitteissa Turkista uudelleensijoitetut syyrialaiset.

Kohdennettuja **laillista muuttoliikettä koskevia pilottihankkeita** valmistellaan komission lisäksi useissa jäsenmaissa, jotka ovat kiinnostuneita sekä väliaikaisista että pitkän aikavälin muuttoliikejärjestelmistä, jotka perustuisivat työmarkkinoiden tarpeisiin ja jäsenvaltioiden sekä valikoitujen kolmansien maiden tarjouksiin. Komissio kehottaa jäsenvaltioita myös tekemään konkreettisia, maantieteellisesti Afrikkaan keskittyviä tarjouksia, jotta neuvottelut valittujen kolmansien maiden kanssa voitaisiin aloittaa.

EU:n sinistä korttia koskevan ehdotuksen osalta Euroopan parlamentin ja neuvoston tulisi jatkaa pyrkimyksiä saavuttaa kompromissiratkaisu, joka toisi todellista lisäarvoa ja jolla onnistuttaisiin erittäin pätevien työntekijöiden houkuttelemista koskevan yhteisen tavoitteen saavuttamisessa.

Jotta työmarkkinoille integroitumista voitaisiin edistää edelleen, komissio ja eurooppalaiset työmarkkinaosapuolet ja talouselämän osapuolet allekirjoittivat **kotouttamiskumppanuuden**⁵¹ joulukuussa 2017. Kumppanuudessa määritellään komission sekä työmarkkinaosapuolten ja talouselämän osapuolten keskeiset periaatteet ja sitoumukset, joilla tuetaan ja vahvistetaan EU:n alueella laillisesti oleskelevien pakolaisten ja maahanmuuttajien mahdollisuuksia integroitua työmarkkinoille. Lisäksi komissio ottaa työmarkkinaosapuolet ja talouselämän osapuolet mukaan keskinäisen oppimisen toimiin tällä alalla. Yksi kumppanuuteen sisältyvistä komission toimista on EU:n taitoprofiilityökalu kolmansien maiden kansalaisille.⁵² Tämä verkkotyökalu on nyt saatavilla kaikilla EU-kielillä sekä lähetävien maiden pääkielillä.⁵³ Se auttaa kartoittamaan yksilön taitoja ja puutteita taidoissa ja tukee työmarkkinaohjausta integroitumisen onnistumiseksi. Vuoden 2018 lopussa toteutetaan tilannearvio edistymisen mittaamiseksi.

Komissio otti 24. tammikuuta 2018 käyttöön ”välineistön EU:n varojen hyödyntämiseksi maahanmuuttajataustaisten ihmisten kotouttamisessa”⁵⁴. Sillä autetaan kansallisia ja

⁵⁰ Vaikka Norja ei ole uuden EU:n uudelleensijoittamisohjelman osapuoli, Norjassa on samana ajanjaksona myös siirretty 714 pakolaista. Norjan kansalliseen kiintiöön 2018 kuuluu 2 120 paikkaa.

⁵¹ http://europa.eu/rapid/press-release_IP-17-5352_fi.htm

⁵² EU:n taitoprofiilityökalu kolmansien maiden kansalaisille on saatavilla osoitteessa: <https://ec.europa.eu/migrantskills/#/>

⁵³ Se sisältää arabian, farsin, paštin, soranin, somalin, tigrinjan ja turkin.

⁵⁴ http://ec.europa.eu/regional_policy/en/information/publications/guides/2018/toolkit-on-the-use-of-eu-funds-for-the-integration-of-people-with-a-migrant-background.

alueellisia viranomaisia hyödyntämään paremmin EU:n varoja kotouttamispolitiikkansa toteuttamisessa etenkin vastaanottoon, koulutukseen, työllisyyteen, asumiseen ja julkisten palvelujen saatavuuteen liittyvissä asioissa.

Jatkotoimet:

- Jäsenvaltioiden olisi annettava puuttuvat uudelleensijoittamislupaukset, jotta uudessa järjestelmässä päästään tavoitteeseen, joka on vähintään 50 000 lupasta, ja toteuttavat viipymättä uudelleensijoitukset ensisijaisilta alueilta. Libyasta Nigeriin evakuoitujen henkilöiden uudelleensijoittaminen on erityisen kiireellistä.
- Jäsenvaltioiden olisi esitettävä konkreettisia tarjouksia, jotta neuvottelut laillista maahanmuuttoa koskevista pilottihankkeista voitaisiin aloittaa valikoitujen kolmansien maiden kanssa.

7. PÄÄTELMÄT JA TULEVAT TOIMET

Komissio esitteli joulukuussa 2017 etenemissuunnitelman, jolla tähdätään sopimukseen kattavasta muuttoliikepaketista kesäkuuhun 2018 mennessä. Vahvan ja kattavan EU:n turvapaikkajärjestelmän rakentaminen on edelleen hyvin tärkeä tavoite. Turvapaikkajärjestelmän on kestävä tulevat kriisit, ja sen ytimenä on oltava solidaarisuus ja vastuu. Tämän vuoksi on sovittava Euroopan yhteisen turvapaikkajärjestelmän uudistamisesta ja toteutettava uudistus sekä jatkettava joulukuussa esitettyjen toimien täytäntöönpanoa.

Tässä kertomuksessa kuvataan monenlaisia toimia, joita tuetaan sekä EU:n talousarviosta että jäsenvaltioiden varoin ja joilla varmistetaan Euroopan muuttoliikeagendan kaikkien toimintalohekojen tehokas täytäntöönpano. Tämä rahoitus on mahdollistanut todellisen avun tarjoamisen miljoonille pakolaisille Turkissa ja muuttoliikkeen hallinnan Libyan rajojen sisä- ja ulkopuolella. Se on mahdollistanut kaikkialla maailmassa kumppaneiden kanssa tehtävän yhteistyön, jolla tähdätään muuttoliikkeen perimmäisten syiden poistamiseen, salakuljetuksen ja ihmiskaupan torjuntaan ja kansallisten muuttoliikkeen hallintajärjestelmien vahvistamiseen.

On jatkettava EU:n lukuisia toimia, joissa hyödynnetään sen talousarvion joustavuutta jo enimmäislaajuudessa ja jotka ovat osa sen ulkoista maahanmuuttopolitiikkaa. Tätä varten tarvitaan riittävästi rahoitusta. Sen tulisi käsittää rahoitusta sekä EU:n talousarviosta että jäsenvaltioiden talousarvioistaan maksamia rahoitusosuuksia, sillä hallinnollinen kumppanuus edellyttää rahoituksellista kumppanuutta.

Unionin ja sen jäsenvaltioiden on nyt kiireellisimmin rahoitettava Turkin-pakolaisavun koordinoituvälineen toinen erä, jonka kokonaissumma on 3 miljardia euroa. EU:n rahoitusosuus, johon komissio ehdottaa 1 miljardin euron summaa EU:n talousarviosta, ylittää jo reilusti talousarvion ulkoisten toimien otsakkeessa käytettävissä olevan liikkumavaran. Suuremman rahoitusosuuden osoittaminen unionin talousarviosta estäisi unionia rahoittamasta tehokkaasti muita muuttoliikettä koskevia ohjelmia ja laajemmin vastaamasta muihin ulkopoliittikan prioriteetteihin tulevaisuudessa. Tässä kertomuksessa todetaan myös EU:n erityisrahastossa olevat rahoitusvajeet, jotka koskevat paitsi Pohjois-Afrikan myös Sahelin ja Tšad-järven sekä Afrikan sarven osioita. Niihin kaikkiin tarvitaan EU:lta ja jäsenvaltioilta lisärahoitusta tulevina kuukausina. Lisäksi esitetään, että on tarpeellista tukea huhtikuussa 2017 järjestetyn Syyria-konferenssin mukaista työtä ja vastata ulkoisen investointiohjelman avulla voimakkaaseen takausten kysyntään.

Yhteenvedona voidaan todeta olevan tärkeää päästä yksimielisyyteen siitä, että Turkin-pakolaisavun koordinoituväliseen toinen erä rahoitetaan samoin perustein kuin ensimmäinen erä. Se olisi ratkaiseva osoitus siitä, että jäsenvaltiot toimivat yhteistyössä EU:n kanssa ja haluavat päättäväisesti ajaa vakaata ja tehokasta EU:n muuttoliikepolitiikkaa.